

vergadering **C297**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 2 juni 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over burn-outsymptomen bij onderwijspersoneelsleden – 3057 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over burn-out bij onderwijspersoneel – 3111 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de penibele situatie van kleuterleiders door het grote gebrek aan vervangers – 3067 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over eenzaamheid bij studenten tijdens de examenperiode – 3082 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leraren die hun pedagogisch diploma behalen tijdens het lesgeven – 3094 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad over het OESO-rapport 'Resourcing Higher Education' – 3116 (2021-2022)	21
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de busbegeleiding bij leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs – 3125 (2021-2022)	24
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nodige investeringen vanuit het onderwijs in cultuureducatie – 3127 (2021-2022)	29

**VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over burn-outsymptomen bij onderwijspersoneelsleden
– 3057 (2021-2022)**

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over burn-out bij onderwijspersoneel
– 3111 (2021-2022)**

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, uit de driejaarlijkse werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) blijkt dat ruim 13 procent van de Vlaamse werknemers een burn-outrisico heeft. In het rapport spreekt men over personen met burn-outsymptomen. Het gaat dan over mensen die nog wel aan het werk zijn, maar niet meer naar behoren functioneren op en buiten het werk.

Het rapport toont aan dat die symptomen vaker voorkomen bij bepaalde deelgroepen op de arbeidsmarkt. Zo zijn er heel wat verschillen op vlak van gender, leeftijd, beroepsgroep en sector. Vooral die laatste cijfers springen in het oog, want de onderwijssector en -beroepsgroep scoort ver boven het Vlaams gemiddelde. Maar liefst 21,1 procent van de onderwijsmedewerkers loopt in 2019 met burn-outsymptomen rond. Voor de hele onderwijssector bedraagt dit percentage 19 procent. Het is daarmee de meest risicovolle sector volgens het rapport. Ter vergelijking: in 2016 bedroeg dat sectorpercentage nog maar 13,7 procent.

Die cijfers hebben natuurlijk gevolgen voor het onderwijs. Wie burn-outsymptomen heeft, zal sneller overwegen om elders werk te zoeken en is vaker en langer ziek. Dat uit zich vandaag in de uitstroom- en ziektecijfers in het onderwijs. De SERV pleit daarom voor meer preventie op de werkvloer om deze mensen beter te ondersteunen en ervoor te zorgen dat ze niet effectief uitvallen.

Ik heb hierover de volgende vragen voor u. De onderzoekers geven aan dat werkdruk de meest doorslaggevende factor is voor een burn-outrisico. Hoe kunt u die werkdruk in het onderwijs nog verder verlagen en welke maatregelen zult u hiervoor nemen? Welke acties kunt u nemen om het preventie- en welzijnsbeleid op scholen nog verder te versterken? U wacht momenteel de bevindingen van de onderwijsinspectie af om overbodige planlast in een ruimer kader te gieten. Hoe zult u over dit kader communiceren naar leerkrachten en directies? En wanneer hoopt u hiermee te landen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's, minister, recent maakte de SERV de resultaten van zijn driejaarlijkse werkbaarheidsenquête bekend. Uit het rapport blijkt onder andere dat de groep mensen die te kampen hebben met burn-outsymptomen toeneemt. 13,6 procent van de werknemers signaleert burn-outklachten. Deze mensen zijn wel nog aan de slag maar hebben het vaak moeilijk om hun job naar behoren te kunnen doen of zich te concentreren buiten het werk. In 2004 was dat cijfer nog 10,2 procent. Burn-outsymptomen komen in elke deelgroep op de arbeidsmarkt voor, maar er zijn wel beduidend meer zorgmedewerkers en mensen die werken in het onderwijs die burn-outsymptomen hebben, volgens de enquête.

Deze werknemers zijn uiteraard minder inzetbaar, ze overwegen vaker ander werk te zoeken en achten zichzelf minder in staat om hun huidige job verder te zetten tot aan hun pensioen. De SERV adviseert daarom om nog meer in te zetten op preventie en duurzame inzet. Er zijn extra maatregelen nodig om de te hoge werkdruk en emotionele belasting in te perken maar ook de rol van de directe leidinggevende, voldoende autonomie en afwisseling zijn elementen die kunnen bijdragen aan een oplossing.

In dit kader heb ik volgende vragen, minister. Welke actie of acties wilt u ondernemen of inzetten op preventie met betrekking tot mentaal welzijn voor ons onderwijspersoneel? Welke tools voorziet u hiervoor voor de scholen? Welke acties onderneemt u om de vlakke loopbaan van leerkrachten te doorbreken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal proberen te antwoorden vanuit verschillende invalshoeken en facetten. Ten eerste denk ik dat we, vooral ook in het kader van de recente collectieve arbeidsovereenkomst, wel wat verwezenlijkt hebben op dat vlak. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de 52 miljoen euro middelen die we voorzien hebben om scholen hun leraren veel meer te laten concentreren op hun kerntaak en ze vrij te stellen van andere taken, functies, toezicht uitoefenen, administratieve taken. Dat is dus een bedrag dat we daarvoor hebben gereserveerd: 52 miljoen euro, als ik me niet vergis.

Daarnaast was het de bedoeling dat de onderwijsinspectie, wat de administratieve lasten betreft, die een eeuwige dooddoener zijn, zou werken met een soort planlastcalculator en -radar om een en ander in kaart te brengen. Vanzelfsprekend heeft corona wat roet in het eten gegooid. Heel bewust hebben we ervoor gekozen om de onderwijsinspectie tijdens corona niet naar de scholen te sturen, dus ze hebben een tijdje hun audits moeten opschorten. Maar die draad is opnieuw opgenomen, dus dat loopt wel.

Wat mij betreft is het de bedoeling om te komen tot een kader rond de administratieve lasten, en dat mag je letterlijk nemen. Ik bedoel dan letterlijk en figuurlijk een kader waarbij we enerzijds diets maken welke administratieve lasten we minimaal voorzien maar anderzijds welke ook niet. Wat je vaststelt, is dat heel veel scholen en leerkrachten bezig zijn met administratieve rompslomp die niemand vraagt, alleszins niemand in Brussel – ik bedoel, niemand vanuit het overheidsbeleid. Soms bestaat er ook een beetje een ingebeelde motiveringsplicht, bijvoorbeeld op het vlak van een leerlingvolgdossier. Men voorziet bij elke evaluatie een vrij uitvoerige verantwoording om zich bijvoorbeeld in te dekken naar aanleiding van enkele juridische procedures die hebben plaatsgevonden. Het zal nog wel gebeuren dat evaluaties van klassenraden worden aangevochten, maar dat verantwoordt niet dat je dan voor een heel systeem en heel het jaar door jezelf een serieuze administratieve last gaat opleggen. Dan schiet heel die maatregel toch zijn doel voorbij. Ik zou dus ook letterlijk graag komen tot een kader dat duidelijk maakt aan eenieder in de leraarskamer wat we verwachten, maar ook wat we niet verwachten en welke administratieve verplichtingen eerder ingebeeld zijn.

Scholen beschikken momenteel ook over heel wat mogelijkheden om binnen de middelen die ze krijgen op het vlak van omkadering en de werkingsmiddelen taken te differentiëren. Ook daar proberen we te communiceren via Klasse, maar het is niet altijd even welbekend. Ik geef er enkele mee.

Er is een mogelijkheid voor een – daar zijn we weer met een afkorting – TAO: tijdelijk andere opdracht waardoor je een ander ambt kunt opnemen in de eigen school of in een andere school of bij een ander schoolbestuur, maar ook bij een hogeschool of zelfs bij de onderwijsinspectie. Dat personeelslid blijft tijdens het verlof titularis van de betrekking waarin hij of zij vastbenoemd is en gaat in de

andere betrekking of het andere ambt dan tijdelijk aan de slag. Het personeelslid kan dus altijd nog terugvallen op de oorspronkelijke positie.

Er is ook de mogelijkheid tot een opdracht in de middelen voor aanvangsbegeleiding waarbij een personeelslid via die middelen een opdracht als mentor, coach, coördinator aanvangsbegeleiding kan krijgen. Ook daar hebben we in het kader van de cao gezorgd voor extra middelen voor aanvangsbegeleiding, om de startende leerkrachten de confrontatie met de realiteit, de praktijkschok beter te doen overleven en te zorgen voor een betere retentie, om ze meer bij ons te houden in ons onderwijs.

Er zijn ook de mogelijkheden voor bijzondere pedagogische taken: een school kan een beperkt deel van haar omkaderingsmiddelen besteden aan een niet-lesopdracht. Dat gaat dan over bijzonder pedagogische taken bijvoorbeeld voor een mentor, een leerlingbegeleider, stagebegeleider, graadcoördinator of de job van preventieadviseur.

In het basisonderwijs is ook een aanstelling als beleidsondersteuner mogelijk. Ook dat is nieuw. Daarbij beogen we vooral om de job van schooldirecteur in het basisonderwijs iets draaglijker te maken, iets meer doenbaar. Voor de nieuwe functie van beleidsondersteuner hebben we een ordegraad van 10 miljoen euro extra middelen voorzien.

Ten slotte is er ook altijd de mogelijkheid om mensen aan te stellen in een selectie- of bevorderingsambt. Dat is adjunct-directeur, technisch adviseur, directeur of technisch adviseur-coördinator.

Er zijn dus wat mogelijkheden als ik ze hier zo opsom. We hebben het klassieke beeld van: je bent leerkracht en dat is een heel vlakke loopbaan en je kunt directeur worden. Maar daartussen bestaat wel wat. Het komt er ook op aan om dat iets kenbaarder te maken aan de scholen.

Ook rond het versterken van het welzijnsbeleid in scholen en de preventie van stress en burn-out, hebben we een aantal maatregelen genomen. Ten eerste, organiseren we dit schooljaar opleidingen en supervisies voor vertrouwenspersonen, en ook volgend schooljaar gaan we daarmee verder. Personeelsleden kunnen bij de vertrouwenspersoon terecht met allerlei problematieken op het vlak van welzijn.

Daarnaast heb ik aan de UGent en de Arteveldehogeschool gevraagd om een onderzoek te voeren rond de versterking van het welzijnsbeleid in scholen. Dat zou moeten leiden tot een inspiratiegids. Dat sluit aan bij de vaststelling die we vroeger gedaan hebben over de hoogste graad van retentie. Soms werd eens gezegd dat er een groot verschil is tussen stedelijke- en plattelandsscholen als het gaat over het behoud van leerkrachten. Er werd geredeneerd dat dat gelinkt is aan de problematiek van stedelijkheid, veiligheid en migratie. Maar als je dan dieper gaat graven, stel je vast dat er wel andere elementen een meer dominante rol spelen, namelijk de mate van het voeren van een personeelsbeleid. Directies kunnen er wel degelijk in slagen – los van de omgeving buiten de schoolmuren, los van de leerlingen- of de leerkrachtenpopulatie – om met een sterk personeelsbeleid en dus vanzelfsprekend met oog voor het algemeen welzijn van leerkrachten en andere onderwijspersoneelsleden een grotere retentiegraad te bereiken. Op dat idee willen we doorgaan en we vragen dus een wetenschappelijk onderzoeksrapport dat heel concreet inzicht geeft in de factoren die bijdragen tot het welzijn van de personeelsleden.

Binnen het kader van de cao wordt ook in de onderhandelingscomités bekeken of er een afsprakenkader kan worden vastgelegd over het gebruik van digitale communicatiemiddelen. Voor alle duidelijkheid: ik zie dat niet als wat men op andere

bestuurlijke niveaus heeft geduid als het recht op onbereikbaarheid. Je stelt gewoon vast dat soms heel concreet Smartschool wel zorgt voor frustratie, voor iedereen: aan twee kanten van de draad, enerzijds bij leerkrachten die zeggen dat ze constant 's avonds nog lastiggevallen worden met vragen van leerlingen die van toepassing zijn op de dag nadien. Leerkrachten van de weeromstuit zeggen daarop: 'Als dat kan, dan kan ik de avond voordien ook nog wel opdrachten geven aan leerlingen voor daags nadien.' Dat botst soms. We proberen daar tot een afsprakenkader te komen, maar niet met – met permissie gezegd – 'onzin' als 'ik heb recht om mijn mails niet te mogen lezen vanaf 16 uur'. Dat wil ik niet.

We hebben de werkgroep psychosociale risico's opgericht die op regelmatige tijdstippen samenkomt waarbij we met de administratie en samen met de vertegenwoordigers van het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!), de onderwijskoepels, de vakorganisaties en ook met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) die daarin vertegenwoordigd is op regelmatige basis onderzoekers uitnodigen en proberen om de vinger aan de pols te houden op het vlak van nieuwe wetenschappelijke inzichten rond welzijn en personeelsbeleid.

Tot zover mijn uitleg in een notendop. Dan stel je toch vast dat we heel wat initiatieven nemen, zowel oude, bestaande als nieuwe.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Mijn zoon zei mij: "Mama, ik heb een mail gestuurd naar de klastitularis en die heeft nog altijd niet geantwoord." Ik antwoordde: "Willem, 't is zondag."

Als wij dat rapport bekijken, zien wij dat geen enkele beroepscategorie ontsnapt aan burn-out. Het is een ziekte van deze eeuw. Leerkrachten lopen daarbij meer risico, omdat zij een emotioneel belastend beroep hebben, minder afwisseling, hogere werkdruk en beperkte autonomie in heel wat scholen. Minister, u hebt al heel wat initiatieven genomen. U hebt een lange uiteenzetting gegeven over de maatregelen die u nam op het niveau van de Vlaamse Regering. Maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid. U doet op het niveau van de Vlaamse Regering wat u kunt. Maar het is ook een verantwoordelijkheid van de onderwijsverstrekkers, van de schooldirecties, van de inrichtende machten. Die moeten zoveel mogelijk gesensibiliseerd en geïnformeerd worden. Het zijn vooral de schooldirecties die hier een cruciale rol spelen en keuzes moeten maken. Zij moeten de leerkrachten meer autonomie geven en die verantwoordelijkheid durven geven. Er is nood aan schoolleiders die sterk in hun schoenen staan om planlast te verminderen, die resoluut kiezen voor de kerntaken van het lesgeven en die heel voorzichtig zijn met het opleggen van ellenlange feedbackrapporten en motiveringen, en die digitaal goed bereikbaar zijn.

Minister, ik pleit voor sensibiliseren en informeren. Ik kijk uit naar de 'planlast-radar'. Die kan zeker een meerwaarde betekenen voor het onderwijsveld. Leerkrachten moeten ook zelf geïnformeerd worden over wat nodig is en wat zij niet hoeven te doen. Ook de inspiratiegids vind ik interessant. Ik hoop dat wij volgend jaar daarmee aan de slag kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Werkdruk is een problematiek van de zorgmedewerkers en van het onderwijs. Er zitten mensen uit de zorg in het publiek. Ze komen uit het verre West-Vlaanderen. Werkdruk is geen individueel probleem. Goed werkgeverschap in scholen en andere instellingen doet ertoe. In Klasse las ik een heel interessant artikel over een directeur die getuigde wat het betekent om als directeur een goede werkgever te zijn. Hij kreeg de vraag of hij een expert was

in humanresourcesmanagement. Hij antwoordde dat niet te zijn en daar meer expertise in te willen krijgen. Hij vond dat hij te weinig ruimte had om zich daarin te verdiepen. Hij was te veel in beslag genomen door de dagelijkse opdrachten.

Minister, u stelt het nogal rooskleurig voor welke mogelijkheden men heeft in het onderwijs om de vlakke loopbaan te doorbreken. Gisteren heb ik daarop ook al in de plenaire vergadering gewezen. De beste stuurlui staan altijd aan wal. Vaak hebben mensen een mening over hoe het onderwijs zou moeten aangepakt worden en hoe men mensen met bepaalde competenties en vaardigheden in het onderwijs zou moeten kunnen aantrekken. Dan reageer ik altijd met te zeggen dat men niet weet hoe het telefoonboek van onderwijs eruitziet, hoeveel werk de administratie heeft om het werk geregeld te krijgen. U houdt het soms niet voor mogelijk hoeveel vervangingen zelf vervangen moeten worden. Gelukkig dat er cao's zijn die mensen bijvoorbeeld recht geven op verlof, maar zij maken de regeling van het werk niet gemakkelijker.

Ik geloof heel sterk in de proeftuinen, zoals u weet, minister. Ik hoop dat die op het terrein wortel kunnen schieten. Ik kijk uit naar het onderzoek, want ik ga ermee akkoord dat personeelsbeleid niet door één persoon kan worden uitgewerkt. Het is een opdracht voor gedeeld leiderschap. Ik vind het belangrijk om de factoren die een goed werkgeverschap garanderen in kaart te brengen. Die factoren zijn ook belangrijk om mensen te kunnen houden in het onderwijs. Twee factoren zijn zeker van belang: autonomie en vertrouwen. Ten slotte acht ik daarbij de planlastradar heel belangrijk.

Ik heb nog een vraag die misschien wat raar is. Wanneer verschijnt het eerste rapport van de planlastradar? Wat kunnen wij doen om het personeelsbeleid nog flexibeler te maken? Hoe kunnen wij werk maken van gedeeld leiderschap bij elke directeur?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil heel kort aansluiten bij de vraagstellingen van de collega's, omdat het een thema is dat mezelf heel erg beroert. Zoals gisteren ook gezegd, ook door mij onder andere – maar ik zal niet te vaak naar het debat van gisteren verwijzen, omdat dat misschien geen goede zaak is –, als een bedrijf zo'n uitval van personeel zou kennen als een aantal van onze scholen, dan zou men zich heel ernstige vragen stellen. En toch stellen we vast dat het gebeurt. Ik weet dat er gezegd wordt dat een goed personeelsbeleid voeren, geld kost en dat de middelen beperkt zijn. Dat weet ik wel. Maar als mensen uitvallen, dan kost dat toch veel meer geld, niet alleen in centen, maar ook in toekomstperspectieven van onze jeugd. En dat mogen we zeker niet laten gebeuren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt. Wat betreft de rooskleurigheid, ik schets gewoon een nuchter overzicht van de mogelijkheden die vandaag bestaan. Het is inderdaad wel zo – "elk nadeel heb se voordeel", en omgekeerd – dat de grote variatie die er bestaat het moeilijker maakt om de personeelspuzzel te leggen. Een arbeidsorganisatie concreet gestalte geven, kent in hoofdte van de directie een toenemende complexiteit. Maar de mogelijkheden zijn er wel.

Wat betreft de timing van de calculator, dat moet ik zelf even opzoeken. Dat heb ik niet zo onmiddellijk voorhanden. Daar is door corona alleszins wel wat roet in het eten gegooid. We zijn zelfs nog geen jaar 'up and running', dus het zal nog wel even duren.

Drie, hoe kunnen we nog een flexibel personeelsbeleid voeren? Ik denk dat die 30-tal pilootprojecten waarbij we zeggen dat scholen in een reguliere omgeving

kunnen opereren, op dat vlak hopelijk wel wat lering kunnen opleveren in functie van de arbeidsorganisatie in globo voor ons Vlaams onderwijsveld.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik heb zelf lang lesgegeven en ik heb daar eerlijk gezegd nooit horen klagen over dat men weg wil omdat het een vlakke loopbaan is. Ik denk echt niet dat dat het grote probleem is. Mensen die daar zitten, geven gewoon graag les. Wie weg wil, die kan dat ook, want de minister heeft juist een aantal mogelijkheden geschetst. Maar over het algemeen is dat niet het grote probleem, die vlakke loopbaan.

Om de routine te doorbreken, kan je die mensen wel meer autonomie geven via, zoals mevrouw Vandromme ook aangaf, gedeeld leiderschap. Maar dat zit alweer op het niveau van de scholen. Wat wij nodig hebben zijn heel sterke schoolleiders. Mijn persoonlijke mening is dat niemand schoolleider zou mogen worden zonder een degelijke opleiding te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Collega Grosemans, als u spreekt met de mensen in de leraarskamer, dan zijn dat meestal de mensen die blijven. Wat mij interesseert, is spreken met de mensen die uit het onderwijs vertrekken. Dan hoor ik heel vaak dat het toch wel was omdat ze op zoek waren naar net dat ietsje meer.

Directeuren, minister, geven ook echt wel aan dat het niet evident is om die puzzel te leggen. En dan geloof ik heel sterk dat het belangrijk is dat ze op tijd alle puzzelstukjes kennen. Vorig jaar heb ik u daarover een paar keer op de schouder getikt, dat we de scholen echt zo snel mogelijk alle uren die ze voor het nieuwe schooljaar ter beschikking krijgen, moeten doorgeven. Ondertussen is daar al wat meer gebeurd, maar toch zijn er nog heel veel zaken die men niet weet. Men vraagt om die info zo snel mogelijk door te geven.

Gisteren had ik het over het aanpakken van de heilige huisjes, collega's. Ik herhaal dat heel graag. Ik roep opnieuw alle onderwijsactoren, zowel de onderwijsvakbonden als de onderwijsverstrekkers, op om een aantal dingen eens goed te bekijken en toch te durven gaan voor dat lerarenloopbaanpact. Want ik geloof heel sterk in het verhaal van keuzes maken die ook op lange termijn werken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de penibele situatie van kleuterleiders door het grote gebrek aan vervangers – 3067 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, collega's, het grote tekort aan vervangers in het kleuteronderwijs wordt steeds maar nijpender. Ik verwijs onder meer naar de noodkreet in het schrijven van mevrouw Devriese, dat uw kabinet zeker heeft ontvangen, waarin zij duidelijk en concreet schetst hoe zwaar het werk voor kleuterleiders is en hoezeer het tekort aan helpende handen de kwaliteit van hun onderwijs onder druk zet.

De door haar beschreven problematiek resoneert ook met verschillende andere stemmen in het werkveld. Ik verwijs hierbij ook naar de concrete situatie van mijn echtgenote – die ken ik het best –, die wellicht tot aan de grote vakantie geen hulp meer zal krijgen van een kinderverzorgster – ondanks uw gewaardeerde inspanningen om daar meer uren voor te voorzien – want die wordt ergens anders geplaatst, terwijl mijn echtgenote met 24 instappertjes zit. Ik zou gek worden.

In de praktijk vinden directeurs steeds minder interimarissen, met als gevolg, ten eerste, dat kinderverzorgers steeds vaker uit de overvolle kleuterklas worden gehaald om zieke collega's te vervangen, zodanig dat die kleuterleider geen hulp meer heeft bij kinderen die in hun broek hebben gedaan. Nochtans is het laten vervangen van een kleuterleidster door een kinderverzorger een praktijk die pedagogisch gezien niet gepast is, zoals hier al werd aangehaald, onder meer in de commissievergadering van 4 maart 2021.

Ten tweede, kinderen van de zieke titularis worden soms verdeeld over de andere kleuterklassen, waardoor die nog voller zitten. Klassen met 25, 30 of zelfs meer kinderen zijn daardoor schering en inslag, ook al is dat tegen de veiligheidsnormen, van de brandweer bijvoorbeeld, en ook al zien de kleuterleiders daardoor hun geplande activiteiten – waar ze misschien heel wat tijd in gestoken hebben – toch in het water vallen.

Ten derde, het risico op overbelasting van de leerkrachten die nog wél op school zijn, neemt toe, wat die mensen blootstelt aan burn-out – we hebben het er daarnet ook over gehad – en wat ongetwijfeld zal bijdragen tot nog meer uitstroom, en bijvoorbeeld vervroegde pensionering van ontgoochelde leerkrachten.

Het lerarentekort speelt natuurlijk in elk segment van het onderwijs, maar weegt in de kleuterklassen nog meer door, want in tegenstelling tot de oudere kinderen kun je immers een hele klas kleuters niet zomaar eventjes een uurtje in de studie zetten, laat staan de instappertjes. Vandaar de volgende vragen.

Ten eerste, hoe evalueert u de toestand ter zake in de Vlaamse kleuterscholen? Gaat u ermee akkoord dat deze toestand steeds erger wordt? Hebt u een algemeen zicht op deze toestand in de Vlaamse kleuterklassen? Brengt uw kabinet het probleem in kaart? Is dat vooral in bepaalde regio's of kampt men zo goed als overal met dezelfde problemen?

Ten tweede, een van de instrumenten om het vervangerstekort aan te pakken is het lerarenplatform, dat voor het basisonderwijs verlengd werd voor de schooljaren 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024. Maar uitgedrukt in voltijdsequivalenten (vte's) zijn er minder beschikbare plaatsen ten opzichte van de schooljaren ervoor. In hoeverre hebt u zicht op de effecten van die verlaging op de invulling van tijdelijke vacatures door middel van dit lerarenplatform?

Ten derde, ik heb daarover ook een schriftelijke vraag gesteld op 8 februari 2021, en ik heb dan de bedenking gemaakt dat een uniform lerarenplatform basisonderwijs mogelijk in het nadeel kan werken van beschikbare kleuterleraren. Want daar is er geen onderscheid gemaakt tussen het aandeel lager onderwijs versus kleuteronderwijs, en dus kan het theoretisch zo zijn dat een buitenproportioneel deel van het platform gevuld is met kandidaat-leraren lager onderwijs.

Ik heb toen gesuggereerd of we niet beter een apart platform voor kleuterleiders invoeren, maar u vond dat toen niet nodig. Nochtans zou een apart platform toch ook tegemoetkomen aan de grotere feitelijke urgentie van vacatures in het kleuteronderwijs. In hoeverre gaat u mee in deze bedenking en zult u dus uw eerdere antwoord in heroverweging nemen?

Ten vierde, op de klasvloer horen we af en toe de suggestie om meer kleuterleiders in opleiding in te zetten op de werkvloer. Natuurlijk kunnen we niet zomaar het aantal uren stage optrekken zonder dat we de hele opleiding zouden herzien, want dat zou natuurlijk leiden tot meer belasting voor deze studenten. Maar, bijvoorbeeld: via het statuut van leraar in opleiding (LIO) kan men hier wel aan tegemoetkomen, op voorwaarde dat een redelijk aandeel van de studenten daarvoor kiest. In hoeverre worden de mogelijkheden tot LIO in de opleiding kleuteronderwijs op dit moment genoeg benut?

Ten slotte, omtrent het tekort aan kinderverzorgers heeft de regering wel degelijk inspanningen gedaan, maar dat volstaat in veel gevallen nog altijd niet. Bij vorige vragen zei u dat in vele gevallen scholen nog altijd werkingsmiddelen kunnen inzetten om kinderverzorgers aan te nemen als personeel ten laste van het werkingsbudget (PWB). De vraag is in hoeverre dat thans gebeurt, want veel scholen hebben hun werkingsbudget absoluut nodig voor allerlei andere zaken. Hebt u daar zicht op?

Ik hoef u niet te zeggen dat de indexering, verdere prijsstijgingen voor energie enzovoort allemaal meespelen. Hoe wilt u hieraan tegemoetkomen zodat scholen nog altijd die extra handen in de klas kunnen behouden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst wil ik nog iets herhalen. Het is niet zo dat alleen het kleuteronderwijs of alleen het onderwijs met een serieuze krapte kampen, maar dat is in zowat alle sectoren het geval. In de zorgsector zijn er zelfs nog grotere problemen dan bij ons in het onderwijs.

Ik kom tot uw vraag over de data. De huidige databanken van de administratie over onderwijspersoneel zijn opgezet met als doel om die personeelsleden zo snel en efficiënt mogelijk te verlonen. Dat is de idee: diegenen die zijn tewerkgesteld snel en efficiënt voorzien van het benodigde loon. Daarom werken we met data over de ingevulde betrekkingen, niet over de niet-ingevulde betrekkingen. Die moet men ook niet rapporteren, dat is geen administratieve last die we opleggen.

Over de oprichting van een apart lerarenplatform voor het kleuteronderwijs heb ik mijn mening al eens kond gedaan in deze commissie. Die mening is ook onveranderd: elk samenwerkingsplatform kan zelf de keuze maken in welke ambten leerkrachten worden aangesteld. Zo kan men het best inspelen op de lokale noden. De scholen die deelnemen aan zo'n platform moeten in het bevoegde lokaal comité onderhandelen over de criteria van aanstelling van de betrokken personeelsleden, bijvoorbeeld de vervangingsnoden die er binnen dat samenwerkingsplatform zijn, de ambten waarin personeelsleden worden aangesteld, de verdeling over de scholen van het samenwerkingsplatform enzovoort. Er zijn in de huidige stand van zaken dus al wat mogelijkheden.

Een LIO-baan bestaat eigenlijk nog maar sinds september 2019. Ook daar is corona dus overgegaan. Ik stel wel vast dat het, los van het nieuwe en daarmee samenhangend, vooral onbekend is. Uit gesprekken met het werkveld blijkt dat de mogelijkheden op dat vlak nog niet zo gekend zijn in het basisonderwijs en dat er soms wat terughoudendheid is. Daarom zetten we ook meer in op het bekendmaken van de trajecten. In de campagne 'Lesgeven is alles geven' willen we mensen toeleiden naar www.onderwijs.vlaanderen.be/leraar-worden waarbij je alle verschillende wegen krijgt uitgelegd en aangeduid, waarbij je kunt klikken om te zien welke verschillende wegen je kunt bewandelen om uiteindelijk aan een job in het onderwijs te geraken. Je ziet er ook dat er de mogelijkheid is om het te combineren: met je twee voeten op de klasvloer staan en ondertussen je lerarenopleiding volgen. Maar daar is vooralsnog het probleem dat de combinatie van de twee, lerarenopleiding en lesgeven, natuurlijk moeilijk is.

Daarom werk ik momenteel aan een vorm van opleidingsverlof. Het gaat over een variant voor ons onderwijs van wat vroeger de werkbonus was, maar nu het Vlaams opleidingsverlof (VOV) is. Daarbij zou je een zekere vrijstelling kunnen genieten indien je die combinatie aangaat. Die vrijstelling is dan afhankelijk van de mate waarin je werkt, van je aanstelling in het onderwijs: hoe meer je in het onderwijs werkt, hoe meer vrijstelling je zou kunnen genieten om te studeren, om de combinatie te maken met het volgen van het lerarenplatform. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het werkbaarder wordt. We zijn daar nog niet, maar dat zou voor mij dan ook een aanleiding zijn om die piste communicatief wat te kunnen aanblazen. We moeten de idee duidelijker in de markt zetten dat je in het onderwijs kunt starten met een job zonder dat je je pedagogisch bekwaamheidsbewijs hebt behaald, en dat je beide kunt combineren.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik begrijp natuurlijk ook wel dat het een administratieve last inhoudt om dat te onderzoeken. Maar meten is weten en ik vind het wel belangrijk dat we een zicht krijgen op hoe nijpend de problematiek is en in welke regio's die zich het meest voordoet, om daar eventueel wat aan te doen.

U hebt gelijk dat die LIO's nog te weinig bekend zijn. Ik vind het dus goed dat u daar extra promotie voor wilt maken. Dat u denkt aan een soort opleidingsverlof, lijkt me ook een goede oplossing of een deel van de oplossing. Tegen wanneer zouden wij dit mogen verwachten?

Er waren scholen die hun werkingsbudget gebruikten voor personeel als kinderverzorgsters en dergelijke. Gebeurt dat nog of daalt dat aantal sterk omdat ze bijvoorbeeld te veel geld moeten inzetten om hun gasfactuur te betalen?

En ik denk ook nog aan een mogelijke tijdelijke piste, zolang er een serieus probleem is en men geen vervangers vindt, waardoor men bijvoorbeeld kinderverzorgsters uit een klas moet plukken om hen voor een derde kleuterklas te zetten. 's Morgens zijn er vaak mensen die toezicht houden op de kinderen op de speelplaats tijdens de voorschoolse bewaking. Is het geen mogelijke piste om deze mensen in de voormiddag wat te laten meehelpen in de klas om bijvoorbeeld de kinderen te verversen als dat nodig is? Ik weet dat zij geen pedagogisch diploma hebben, maar misschien kan dit een tijdelijke oplossing zijn om de nood te lenigen. Ik vraag me af of daar al aan gedacht is en of dat haalbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik zal het kort houden, voorzitter. Ik wil beamen dat het lerarenplatform inderdaad flexibel ingevuld moet worden. Ik volg de minister daarin. De lokale autonomie moet behouden worden; wij moeten niet opleggen hoe men dit moet invullen.

Minister, ik heb ooit een schriftelijke vraag gesteld over de LIO-cijfers. Toen gaf u aan dat u daar geen cijfers over had. Misschien zijn die er nu wel?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat de discussies die we gisteren gevoerd hebben in verband met de lerarenopleiding voor het lager onderwijs en het secundair onderwijs, ook opgaan voor het kleuteronderwijs. Ik denk dat de vaststellingen gelijkaardig zijn. Zoals de minister zegt, hebben we nu al stappen gezet in het kader van die ondersteuning. Kan er nog meer? Ja, maar ik zit ook in de commissie Welzijn en daar kennen we een gelijkaardig probleem, het vinden van mensen voor de kinderopvang.

De oproep die in het verleden gebeurd is om de ouderlijke verantwoordelijkheid op het vlak van zindelijkheid aan te zwengelen, leidde tot een ongelooflijke consternatie. Wat mij betreft was dat wel een legitiem debat. Ik bedoel niet dat een kind dat nog niet zindelijk is, niet mag starten in het kleuteronderwijs. Wel moet er in de kinderopvang gestart worden met zindelijkheidstraining want dat geeft minder druk op het kleuteronderwijs, zoals de heer Laeremans ook al aangaf.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben nog geen cijfers over de LIO's. Ik denk ook dat ze ons niet veel zouden leren, omdat pas in september 2019 gestart is met de LIO's en we daarna de coronacrisis gehad hebben.

Bij de piste om mensen uit de kinderopvang in te schakelen in het kleuteronderwijs, zit je met de praktische moeilijkheid dat het gaat om twee verschillende werkgevers en twee verschillende beleidsdomeinen. In de praktijk is het veelal de lokale overheid die zorgt voor de tewerkstelling. Ik heb wel met de vorige minister van Welzijn afgesproken om de mogelijkheden wat te verkennen, al was het maar door het opmaken van een soort van modelcontract dat je kan aanbieden aan de scholen om enkele uren te kunnen toekennen aan de betrokkenen. Door begrijpelijke omstandigheden zijn die gesprekken stilgevallen, ik zal dus de draad moeten opnemen met de nieuwbakken minister van Welzijn, die ook wel wat kent van onderwijs.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, minister en ook bedankt aan de collega's voor de bijkomende opmerkingen. Inderdaad, die zindelijkheid is een groot probleem, collega Daniëls. Mijn vrouw heeft dat in haar carrière allemaal zien verergeren: ouders sturen hun kinderen gewoon naar school met een pamber aan en de kleuterjuf zal er dan wel voor zorgen. Dat is een vergelijkbaar fenomeen met ouders die hun kinderen zonder eten naar school sturen: de school zal er wel voor zorgen. Die verantwoordelijkheid is inderdaad wel belangrijk.

Minister, op de website van Onderwijs Vlaanderen staat er een passage gericht aan de ouders waarin wordt gesteld dat een kind niet zindelijk hoeft te zijn om naar de kleuterklas te gaan. Dat staat er expliciet. Zou men die passage niet beter vervangen en de zaak omkeren? Zou men niet beter zeggen: in principe verwachten wij dat je kind zindelijk is als het naar school gaat, en als dat niet lukt, hebben we daar alle begrip voor en kunnen we een oplossing bieden. Maar als men al begint met zoiets op de website te zetten, denken ouders die dat lezen dat hun kind dus niet zindelijk moet zijn. Daar zit het dus wel wat fout. (N.v.d.r.: Tijdens de behandeling van vraag om uitleg 3116 van Kristof Slagmulder over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad over het OESO-rapport 'Resourcing Higher Education' komt minister Ben Weyts nog even terug op deze opmerking van Jan Laeremans.)

Minister, ik ben blij dat u aangeeft dat u de draad wilt opnemen om na te gaan of mensen die in de voorschoolse opvang werken een paar uurtjes hulp zouden kunnen bieden in de instapklas. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over eenzaamheid bij studenten tijdens de examenperiode – 3082 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, de examen- en blokperiode is begonnen. We weten allemaal uit onze tijd dat het geen evidente periode is. Het is voor heel wat studenten ook de eerste keer in een coronavrij jaar. Ik maak van de gelegenheid gebruik om hen allen succes te wensen. Want het is niet evident. Dat bleek ook uit een onlinebevraging van Teleblok, de chatlijn van het gezondheidsfonds van de Christelijke Mutualiteiten (CM) waarop 726 respondenten geantwoord hebben. Een groot deel daarvan, 661, kwam uit het hoger onderwijs. Daaruit bleek dat heel wat studenten zich zorgen maken over hun mentaal welzijn.

De CM is niet aan haar proefstuk toe. Ze organiseerde tijdens de coronacrisis ook al een bevraging met dezelfde kernvragen. Als je de resultaten vergelijkt is het wel merkwaardig. Op dit ogenblik zegt slechts 30 procent van de respondenten dat hij heel tevreden of tevreden is met zijn of haar mentaal welzijn, terwijl dat tijdens de pandemie op 56 procent lag. Teleblok gaat dieper in op het thema eenzaamheid bij jongeren. De organisatie wil via het onderzoek adviseren hoe jongeren preventief concrete handvaten aangereikt kunnen worden in de strijd tegen eenzaamheid.

Dat is heel belangrijk, want eenzaamheid is een negatieve voorspeller voor levenstevredenheid. Als studenten vereenzamen, hebben ze het moeilijker op school maar ook in hun eigen, al dan niet aanwezige, sociaal vangnet. Uit het onderzoek komt naar voor dat 63 procent van de respondenten emotioneel eenzaam is. Ze missen het gevoel bij te dragen aan een sociaal verband en hebben het gevoel 'er niet toe te doen.' Het gaat om een vorm van verdoken eenzaamheid.

33 procent van de studenten die geen lid zijn van een vereniging of een studentenclub voelt zich altijd of vaak eenzaam. Dat is veel groter dan bij diegenen die wel lid zijn. We zien dus opnieuw het belang van die verenigingen en van de studentenclubs. Er is nog een ander sprekend cijfer, collega's. 40 procent van de respondenten geeft bovendien aan nood te hebben aan ondersteuning om zich beter in zijn vel te voelen en 23 procent zegt dat hij of zij eigenlijk niet weet waar hij of zij terecht kan voor professionele hulp.

Vanuit het addendum 'Duurzaam versterken van het studentenwelzijn tijdens en in de nasleep van de coronapandemie' en via de opdracht voor het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) en een versterking van de studentenvoorzieningen (stuvo's) zet Vlaanderen in op het mentale welzijn van studenten in het hoger onderwijs. Met Moodspace werd een digitaal platform rond studentenwelzijn gelanceerd.

Daarover heb ik de volgende vragen:

Voorziet de minister – onder andere naar aanleiding van de cijfers van Teleblok – extra initiatieven omtrent mentaal welzijn in deze examenperiode?

Heeft de minister verder overleg met de instellingen en hun stuvo's, het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs en de studentenverenigingen? Welke actiepunten komen uit dit overleg?

Hoe evalueert de minister Moodspace na een half jaar actief te zijn? Heeft de minister zicht op het aantal gebruikers van de verschillende onderdelen en de frequentie van hun bezoek? Is dit volgens de verwachtingen? Is er nog bijkomende communicatie nodig?

Hoe wordt het beschikbare aanbod door de studenten bevonden? Wordt hiernaar gepeild? Wordt het aanbod nog uitgebreid?

Via Moodspace worden eveneens onderzoeken omtrent mentaal welzijn gelanceerd, onder andere rond sociale media en veerkracht. Heeft de minister zicht op het aantal deelnemers? Is dit volgens de verwachtingen? Is er nog bijkomende communicatie nodig? Beschikt de minister al over eerste conclusies of grote lijnen die blijken uit die onderzoeken?

Is de minister van plan om vanuit deze onderzoeken het beleid bij te sturen? Worden nog onderzoeken gepland?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het zijn veel vragen, ik zal ook heel uitvoerig antwoorden. We hebben natuurlijk niet gewacht op de resultaten van Teleblok, maar we zijn al aan de slag gegaan in 2020 in het kader van een structureel beleid rond mentaal welzijn bij studenten. We doen dat samen met de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en met professor Bruffaerts. We hebben een Vlaanderenbreed onderzoek laten verrichten naar het mentaal welzijn van studenten. Eenzaamheid was ook een onderdeel daarvan.

Het VVS-onderzoek liep van 2020 tot 2021 en bereikte 16.000 studenten. Het bood een verfijnd zicht op eenzaamheid, verbondenheid en sociale steun. Dat deed ook de omgevingsanalyse van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs. Ik heb onder meer op basis van die bronnen ons nieuw Vlaams beleid rond mentaal welzijn bij studenten gestalte gegeven. Dat is van start gegaan op 1 januari 2022. Dat beleid is dus wel degelijk evidencebased en stoelt op wat men noemt het 'public mental health'-perspectief. Het heeft vier speerpunten. Het eerste is een Vlaanderenbrede monitoring uitbouwen, het tweede is gestalte geven aan het centraal platform Moodspace. Het gaat ook nog over het uitbouwen van een Vlaanderenbreed lerend netwerk en het versterken van de instellingen hoger onderwijs om van een reactief naar een proactief beleid te gaan. Men noemt dat ook een 'community of caring'.

Het 'public mental health'-beleid stelt preventiestrategieën voorop waarbij vooral wordt gefocust op verbondenheid als antidotum tegen eenzaamheid. Voel je je als student verbonden met je hogeschool of universiteit? Heb je een goede relatie met de docenten, met medestudenten? Dan heb je twee keer minder kans om emotionele problemen te ontwikkelen. Met zijn allen, en dan spreek ik over de studentenvoorzieningen, SIHO, de academische experts en VVS, zetten we postcorona in op het opnieuw verbinden van studenten, waarbij we ook de lange termijn voor ogen hebben, en zeker ook de examenperiode.

Ik geef u een kort beeld van de diverse activiteiten die we rond eenzaamheid en verbondenheid ondernemen. De studentenvoorzieningen werken aan diverse initiatieven rond sociale cohesie en peer support. In april 2022 was er nog een congres van de studentenvoorzieningen over sociale cohesie en verbinding. Daar werden goede praktijken gedeeld. Deze examenperiode zetten ze terug in op verbondenheid onder meer door het openstellen van blokplaatsen.

De VVS zet actief in op het thema eenzaamheid en verbondenheid. Denk maar aan hun project 'Spontaan Karavaan'. Dat is een website over wat het betekent om te kunnen zijn wie je bent als student. Dat project loopt nu. Tijdens de examens volgen ze ook het virtueel studentenplatform de Coronabib op.

Ook SIHO en de academische experts zitten op dat thema.

Op MoodSpace werd recent ook de pagina 'Samen sterk' uitgebreid met een laagdrempelig aanbod van verbindende activiteiten, ook een heel rijk aanbod rond sport en cultuur, rond gezamenlijke activiteiten. Ook het MoodSpace-onderdeel 'PepSpace', de krachtverhalen en de 'Hier kun je terecht'-pagina werden uitgebreid.

Via e-healthinterventies zoals LifeCraft – hier zijn we weer met dat Engels – kun je studenten ook gerichte opdrachten geven rond verbondenheid, en er kan ook een actieplan aan gekoppeld worden. Er lopen, zoals u inderdaad zei, via MoodSpace specifieke interventiestudies om de veerkracht van de student te verhogen, ook opnieuw met het oog op die examenperiode. Er is ook een studie rond de effecten van sociale media op welbevinden en slaap.

Voor de veerkrachtstudie hebben meer dan achthonderd studenten zich kandidaat gesteld. Die studie met diverse condities loopt nog, maar het is duidelijk dat we voldoende studenten bereiken om conclusies te kunnen trekken die representatief zijn, zeker omdat er in die interventiestudies altijd wel een grote drop-outratio is. De resultaten van die studie hebben we nog niet, maar de resultaten van de LifeCraftstudie van vorig jaar laten zien dat de veerkracht en het welbevinden van studenten die het volledige programma hebben doorlopen, toenemen. Hoe actiever studenten worden ondersteund in terugkoppeling, hoe groter de effecten. Op basis van die bevindingen wordt het aanbod in MoodSpace ook verder op punt gesteld.

Wat de studie van de sociale media betreft, worden zeventig studenten intensief opgevolgd op vlak van hun gebruik van sociale media en effecten op welbevinden, op slaap. Op grond van die bevindingen wordt ook bekeken of we MoodSpace moeten of kunnen aanpakken.

Wat het concrete gebruik en de evaluatie van MoodSpace betreft, denk ik dat dat volgens de verwachtingen loopt. Dat is dus een vrij positieve perceptie. Er zijn tot nu toe 44.000 bezoekers. Die zelftests werden al meer dan 6639 keer ingevuld, en er zijn ook 1600 e-healthregistraties gebeurd.

Er werden ook vragenlijsten geïmplementeerd die niet alleen peilen naar tevredenheid van studenten, maar ook naar suggesties voor verbeteringen en de veranderingen die studenten ervaren nadat ze die programma's hebben doorlopen. Het SIHO gaat daarover jaarlijks rapporteren, en op die manier kunnen we ook het aanbod verfijnen. Ook de studenten koppelen terug in functie van aanpassingen.

De bekendmaking van MoodSpace vraagt wel nog wat aandacht en communicatie. Daarvoor werkt het SIHO samen met de studentenvoorzieningen, maar het heeft daartoe ook overleg met diverse departementen en organisaties, ook met het leerplichtonderwijs.

Ook inzake de verdere ontwikkelingen en onderzoeken in MoodSpace ben ik goedgehumt. De Welzijnsmonitor die de professoren Bruffaerts en Vansteenkiste in oktober van dit jaar gaan uitrollen, is een langetermijnonderzoek, dus een longitudinaal vragenlijstonderzoek dat voortbouwt op onze meting van vorig jaar. De WHO College Survey blijft de basis vormen, en wordt ook aangevuld met thema's zoals motivatie, identiteit, perfectionisme, de doceerstijl die waargenomen is, en ondersteuning.

Het ABC-fundament – autonomie, verbondenheid en competentie als psychologische basisbehoeften – is zowat de motor in dat model, waarbij ook wel sterk gefocust wordt op verbondenheid en hulpzoekend gedrag van studenten.

Naast academische en sociale integratie worden ondersteuning en verbondenheid gemeten. Dan denken we vooral aan sociale netwerken, aan de kwaliteit ervan, de

frequentie, de verbondenheid, de hoeveelheid. Dan spreken over de ouders, de hogeronderwijsinstellingen, de medestudenten en de partners.

Door de studenten ook op lange termijn op te volgen, is het de bedoeling om een veel fijnmaziger beeld te kunnen krijgen, onder meer van factoren die de veerkracht en verbondenheid bevorderen, en hoe we kunnen inspelen op hulpzoekend gedrag. De bevindingen gaan ook input genereren om MoodSpace ook nog verder uit te bouwen.

Het SIHO en de professoren Bruffaerts en Vansteenkiste werken nauw samen aan een dynamisch dashboard in MoodSpace, dat de hoofdbevindingen van de Welzijnsmonitor op een toegankelijke en dynamische manier moet rapporteren in MoodSpace. Die resultaten zullen ook publiek zijn. Je kunt daar dus in de toekomst terecht om een antwoord te vinden op vragen zoals 'Hoe zit het met de veerkracht van studenten?' en 'Is er een verschil in het ABC van studenten online versus offline?' De resultaten zullen we proberen op een heel toegankelijke manier, ook per thema, te clusteren en toegankelijk te maken.

Het SIHO werkt momenteel aan een leidraad over MoodSpace en een inspiratiebank die Vlaamse praktijken, maar ook internationale goede praktijken, moet ontsluiten rond het 'mental public health'-kader, dus ook rond verbondenheid.

De infotheek en krachtverhalen werden intussen al met diverse thema's en verhalen uitgebreid. Je vindt er ook actuele informatie over spiking, wel zeer actueel. Eind juni, begin juli worden nog bijkomende podcasts opgenomen door studenten.

Het SIHO doet momenteel ook een analyse om een opvolgsysteem te gaan invoeren om de betrokkenheid van studenten in de e-healthinterventies te verhogen en om ook daar een drop-out tegen te gaan.

Dus, zijn we er al? Nee, maar ja, er ligt werk op tafel, maar er ligt ook al wat werk achter ons. Ik denk dat we serieuze stappen vooruit hebben gezet. Het was aanvankelijk allemaal nog wat nieuw. Maar ik moet zeggen dat we toch onmiddellijk in een serieuze versnelling geschakeld zijn. Er is ook een grote gedrevenheid, een samenwerking tussen alle actoren hoger onderwijs, samen met de studenten. Het doet plezier dat de diverse actoren in het hoger onderwijs zo goed samenwerken omdat het ook zoiets nieuws is, het is een nieuwe dynamiek. En dat is dus wel leuk om vast te stellen, zowel bij de studenten als bij de professoren, als bij de hoger onderwijsinstellingen. Dus een welgemeende dank voor de goede samenwerking.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Om drie redenen ben ik blij. Ten eerste, het is altijd fijn om u Engelse woorden te horen spreken. Ten tweede, het toont dat het thema u heel na aan het hart ligt, maar dat weet ik. Ten derde, het toont vooral ook aan dat er heel veel gebeurt op dit ogenblik, maar het antwoord zegt het eigenlijk: 44.000 bezoekers op MoodSpace, 6600 keer de test ingevuld, 1600 e-healthregistraties. Dat betekent dat het echt een noodzakelijk beleid was dat uitgerold moest worden, dat studenten daar ook nood aan hebben. Ik wil u daarvoor bedanken. Ik heb geen bijkomende vragen. Ik wil u eigenlijk ook feliciteren met de uitrol van dit gegeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leraren die hun pedagogisch diploma behalen tijdens het lesgeven
– 3094 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, om het lerarentekort op te vangen worden er vanuit verschillende hoeken voorstellen gedaan en initiatieven opgericht. We hebben er hier in de commissie dan ook al veel over gediscussieerd, ook gisteren een klein beetje. Onlangs in de plenaire vergadering werden er ook vragen over gesteld. Dit maar om aan te tonen dat dit debat niet nieuw is. Toen duidde de minister nogmaals verschillende initiatieven die we reeds namen. Hij stelde dat er geen 'silver bullet' is. Die is er niet, dat hebben we al regelmatig gezegd. Ik citeer de minister: "Er is niet één maatregel die het lerarentekort zal oplossen. Vandaar dat ik, samen met deze regering, al een hele tijd bezig ben om een plejade van maatregelen, initiatieven en concrete acties te ondernemen. Dat gaat over het aanpakken van taboes zoals bijvoorbeeld de vaste benoeming. Zo zeggen we dat we ervoor gaan zorgen dat we startende leerkrachten beter bij ons kunnen houden; we gaan die sneller zekerheid, een vast loon en urenschema geven. We gaan er ook voor zorgen dat ze beter worden begeleid. We gaan ervoor zorgen dat er meer middelen worden vrijgemaakt – 50 miljoen euro – om de leerkrachten toe te staan zich veel meer te concentreren op hun kerntaak, en minder op administratieve taken, op toezicht, op niet-kerntaken."

Tijdens het werkbezoek van de commissie onderwijs aan Nederland, mochten we kennis nemen van de verschillende initiatieven die daar werden genomen. In Nederland zijn er nu 134 routes om leerkracht te worden, en meer dan 300 opleidingsmogelijkheden. Die veelheid heeft echter niet tot gevolg dat de instroom daadwerkelijk aantrekt. Met 134 routes moet je blijkbaar al een stevige gps hebben om te weten langs welke route je er geraakt. Het is dus niet omdat er veel routes zijn, dat dit ook veel volk aantrekt. In Nederland was er toen een eenmalige investering naar aanleiding van corona. Die investering is hier in de plenaire al een paar keer vernoemd, dat was 4,5 miljard euro, en ik heb hier toen partijen horen pleiten dat we hetzelfde moesten doen als Nederland. Maar, ten eerste, dat was wel eenmalig, en ze hebben nu gezegd dat het over twee jaar gespreid mag worden, want ze krijgen het niet op. Ten tweede: als ik die 4,5 miljard bij het basisbedrag in Nederland tel, dan komen ze niet eens aan ons structureel beleid. Dan zitten ze daaronder. Toen ik dat zei in Nederland zeiden ze 'Amai, zoveel in Vlaanderen?' En dat is structureel, niet extra, gewoon altijd. Daar stonden ze toch even van te kijken.

Maar wat stelt men nu vast in Nederland, met de 4,5 miljard die ze erbovenop gegoooid hebben? Dat leerkrachten stoppen in het onderwijs en zelfstandig worden, en dat scholen hun diensten inkopen. Dat is dan de manier om dat geld op te krijgen. Wat mij betreft is dat volledig van de pot gerukt. En kun je dan die mensen later als zijnstroom opnieuw aantrekken? Tja, op die manier kun je natuurlijk veel zijnstromers genereren, maar dat is duidelijk niet de weg die we moeten gaan. Dat idee hebben ze nu in Nederland nu ook wel, dat het niet de juiste weg is.

Bij ons organiseert het Centrum Nascholing Onderwijs het initiatief 'Pas voor de klas', een meerdaags professionaliseringstraject voor beginnende leerkrachten die geen pedagogisch diploma hebben. Het gaat om een traject van vier dagen waarbij verschillende aspecten aangehaald worden, onder andere klasmanagement, eindtermen, werkvormen, casusses, enzovoort.

De opleiding past in de visie die de minister duidde in de plenaire vergadering van 4 mei 2022. Hij stelde toen dat we iets meer moeten kunnen faciliteren zodat ook mensen die niet beschikken over een pedagogisch bekwaamheidsbewijs de overstap van de private sector naar het onderwijs kunnen maken. We kennen vandaag al de LIO-opleidingen (leraar in opleiding) waarbij je tot 30 studiepunten praktisch kunt invullen als leraar in opleiding.

Minister, ik heb de volgende vragen:

Bent u op de hoogte van het project bij het Centrum Nascholing Onderwijs?

Hoe sluit dit aan bij andere maatregelen die reeds genomen zijn om het lerarentekort aan te pakken? Het is een 'plejade', kan dit erbij in die plejade?

Vindt u het opportuun om een dergelijk 'ingroei-traject' – want dit is heel kortlopend, de LIO's zijn veel langer – nog verder uit te breiden en te flexibiliseren om op die manier de drempel tot het behalen van een pedagogisch diploma te verlagen en meer mensen aan te trekken door te groeien in de job als leerkracht, terwijl men voor de klas staat?

Collega's, ik voeg er nog even aan toe dat ik dan kijk naar mijn eigen loopbaan als leraar. Ik was dan afgestudeerd als pedagoog onderwijsbeleid en had de lerarenopleiding gevolgd, maar als ik dan bezig was had ik zelf noden die ik niet kende toen ik in de lerarenopleiding zat. Ik kende die niet als pedagoog, maar ik wou die dan wel aan iemand voorleggen. Nu, voor de toenmalige pedagogische begeleiders waren dat blijkbaar niet de juiste vragen, die ik stelde. Het ging over toetsen, en blijkbaar was het de bedoeling om geen toetsen meer te geven. Maar ik heb wel het geluk gehad om een aantal collega's te hebben die wel op mijn vragen konden antwoorden, en die mij daarin wel konden begeleiden. Dus die vraag om, terwijl je begint te werken, ook nog met je echte vragen bijgestuurd te kunnen worden, lijkt me zeer interessant. Dat geldt zeker voor mensen met al enige maturiteit in de arbeidsmarkt, maar dan in een andere job.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het initiatief van het Centrum Nascholing Onderwijs is zeer lovenswaardig. Ik ben er ook van overtuigd dat die organisatie een breed bereik heeft en zelf via haar communicatiekanalen de juiste doelgroepen kan aanspreken. Maar wij stellen ook onze communicatiekanalen ter beschikking, met KlasCement en Klasse. Wij hebben de conceptnota 'herwaardering van de leraar' goedgekeurd. Enkele elementen zijn daarin vervat. Ik ga niet het debat van gisteren in de plenaire vergadering heropenen over de anciënniteitsregelingen en de mogelijkheden die wij bieden. Zijinstromers die als leraar aan de slag gaan in een knelpuntvak zullen de ervaring die ze reeds in een ander beroep hebben opgebouwd tot een maximum van 10 jaar kunnen laten valideren in hun geldelijke anciënniteit voor de bepaling van hun salaris in onderwijs. Ik hoop dat wij voor die 10 jaar een positief advies krijgen van de Raad van State. Wij hadden al een positief advies voor 8 jaar. Meer proberen dan 10 jaar zou op een negatief advies van de Raad van State kunnen botsen.

Voorts wil ik een vorm van deeltijds educatief verlof, conform het Vlaams opleidingsverlof, introduceren voor zijinstromers zonder pedagogische bekwaamheid. Dergelijke zijinstromer zal a rato van zijn tewerkstelling enkele uren vrijstelling van opdracht kunnen opnemen om een lerarenopleiding te volgen. Voor de timing daarvan moet ik een beetje een slag om de arm houden want er is nogal wat werk aan. Ik had gehoopt op september maar ik weet niet of dat realistisch is. Er is ook begrotingstechnisch een moeilijkheid.

Zoals net aangehaald zet ik sterk in op het vergemakkelijken van de overstap van zijinstromers naar het onderwijs. Ik wil zeker onderzoeken of een uitbreiding van dergelijke 'ingroeitrajecten' zijinstromers een meerwaarde kan bieden. Een traject van enkele dagen zal uiteraard nooit volstaan om iemand ten volle voor te bereiden op het beroep van leraar en zal nooit een vervanging kunnen zijn van een echt lerarendiploma. Je moet ook altijd voor ogen houden dat alle maatregelen die worden genomen voor zijinstromers proportioneel moeten zijn ten opzichte van de bestaande leerkrachten. Je mag niet de indruk geven dat de lat onrechtvaardig lager ligt voor de zijinstromers dan voor de vroeger ingestroomde leerkrachten. Dan zou je nog meer uitstroom kunnen opwekken door aanleiding te geven tot frustratie. Dat geldt ook voor de discussie over de anciënniteit. Daarover krijg ik ook vaak e-mails van mensen die in tempore non suspecto zijn aangeworven. Mijn antwoord is dan dat ik hun gevoel van onrechtvaardige behandeling begrijp. Maar het is een conjunctureel gegeven en de arbeidskrapte was vroeger ook anders. Herinner u de tijden dat er een heel groot overschot van leraren was, dat er gewerkt werd met TBS-stelsels (terbeschikkingstelling), en dat er werk gecreëerd werd. Wat u voorstelt, kan mogelijk wel een hulpmiddel zijn voor zijinstromers die hun eerste stappen in het onderwijs zetten en kan het een opstap zijn naar het volgen van een lerarenopleiding.

Via onze cao zijn er ook nog belangrijke maatregelen genomen die focussen op de retentie van leraren. Dat gaat over mogelijkheden om leraren te kunnen vrijstellen van taken zoals toezicht en administratieve lasten en de focus op de kerntaak lesgeven. Voor elke starter in het onderwijs, ook met een pedagogisch diploma, is het belangrijk om een gepaste aanvangsbegeleiding te krijgen. Daarom ontvangt elke school extra middelen voor aanvangsbegeleiding, zodat startende leraren in de school meer dan vroeger de nodige ondersteuning en begeleiding kunnen krijgen om de praktijkshock beter te kunnen verwerken. Het gaat om een impuls van 10 miljoen euro.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Bedankt ook dat u dat wilt onderzoeken voor die ingroeitrajecten. Immers, langs de ene kant moeten we de job van leraar natuurlijk aantrekkelijk houden en maken, en zeggen wat er effectief geweldig is aan de job – en er zijn veel geweldige kanten aan. De zaken die het bemoeilijken, zoals planlast en andere, moeten we terugdringen. Maar we moeten er ook voor zorgen dat de opleiding ernaartoe aangepast is voor wie wil instromen.

In de zorgsector hebben we een traject dat algemeen bekendstaat als '600'. Het is een samenwerking met VDAB, maar wordt ook gespijsd door sectorfondsen. Het zorgt er eigenlijk voor dat iemand die aan het werk is, zijn opleiding kan voltooien, en dat die daarvoor betaald blijft. Dat is een win-winsituatie, want je hebt iemand die nog een of twee dagen in de zorg op de werkvloer is, en drie dagen kan gaan studeren. Iedereen doet een duit in het zakje om dat rond te krijgen. Dat lijkt mij een interessante piste – het is ook een ingroeitraject terwijl je bezig bent – omdat – en daarin moeten we toch ook eerlijk zijn, collega's – de flexibele trajecten in ons hoger onderwijs om een lerarenopleiding af te ronden nog niet zo sterk uitgebouwd zijn. Ik wil toch een oproep doen richting ons hoger onderwijs om daar ook op in te zetten, want dat is een hele interessante groep studenten. Dat zijn mensen met levenservaring die al eens gewerkt hebben en die zeggen: ik wil nu echt wel in onderwijs. Die kan je moeilijk tussen 18- en 19-jarigen zetten. Die hebben andere vragen, andere achtergronden, andere bekommernissen.

Het gaat inderdaad over vakkennis, vakdidactische vaardigheden en klasmanagement, maar ik wil daar nog een vierde aan toevoegen: hoe werkt dat onderwijs? Dat is een oproep die ik gisteren ook tijdens het actuadebat gedaan heb. Veel

mensen in onderwijs zeggen: dat moet van Brussel. Dat zal dan wel. Maar Brussel is een stad, waar vele behoeders van het onderwijs zitten. We moeten aan toekomstige leerkrachten ook duidelijk aanleren wat een eindterm is, wat moet en wat niet moet, wat kan, wat mag en wie wat bepaalt. Dat lijkt me ook heel belangrijk.

Vandaar stel ik voor, minister, om te bekijken of zoiets als Vorming 600 mogelijk is in onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, collega, voor de vraag, minister, voor het antwoord. Het is een leuk initiatief van het Centrum Nascholing Onderwijs, zolang het maar niet 'pas op voor de klas' is, maar 'pas op de klas' of 'pas voor de klas'. Het is leuk dat men onderwijs op die manier op een positieve manier voorstelt. Ik ga ervan uit, collega Daniëls, dat het traject niet in de plaats komt van een volwaardige opleiding om een pedagogisch diploma te halen, dat dat niet de bedoeling is, maar wel een vlotte opstap is. Ik denk dat we mensen echt via het proeven van onderwijs moeten overtuigen van de mooiste job die er is.

Maar ik herhaal mijn vraag die ik pas ook aanhaalde rond die aanvangsbegeleiding. Ik denk dat we daar, nog veel meer dan nu het geval is, de link moeten leggen met de hogescholen en de universiteiten die de lerarenopleidingen verzorgen. Wat ons betreft zijn dat echte kenniscentra. Hoe kunnen we die link nog meer bouwen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik vind het inderdaad een goed initiatief, met de bedoeling om mensen spreekwoordelijk in een 'pateeke' te laten bijten en ervoor te zorgen dat ze de smaak te pakken hebben.

Voor de aanvangsbegeleiding hebben we natuurlijk het budget verdubbeld, maar ik wil werken op die twee fronten. Ik wil dus enerzijds in de lerarenopleiding zelf beter voorbereiden op de praktijkschok en op de diversiteit van de klas van vandaag en op kinderen met verschillende achtergronden, thuistalen, maar soms ook wel wat beperkingen. Anderzijds wil ik ook dat, wanneer ze de stap zetten naar de praktijk zelf, ze daar ook beter worden begeleid. Zoals deze voormiddag ook gezegd in een antwoord, bekijk ik ook met de lerarenopleiding of we, in functie van de stage, de confrontatie met de praktijk een beetje vroeger ingang kunnen doen vinden binnen de opleiding zelf.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat het belangrijk is om alle mogelijke manieren om leerkrachten warm te maken, aan te trekken en te helpen ondersteunen bij wat hun reële noden zijn om in de job te komen en in de job te blijven, te omarmen. Ik zou eigenlijk alle nascholingsinitiatieven, maar ook hogeronderwijsinstellingen, lerarenopleidingen, willen oproepen om daarover na te denken, over die flexibele trajecten, om de opleiding desgevallend op te splitsen, zodat je de opleiding kan volgen terwijl je de job al uitvoert, om op die manier die drempel zo laag mogelijk te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad over het OESO-rapport 'Resourcing Higher Education' – 3116 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Op 10 mei bracht de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) op eigen initiatief een advies uit over het OESO-rapport 'Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium'. De Vlor stelt hierbij dat binnen het huidige Vlaamse financieringssysteem de middelen voor het hoger onderwijs het laatste decennium niet zijn meegegroeid met de studenten-aantallen. Bovendien zijn er in de feiten al meermaals veel minder middelen toegekend dan oorspronkelijk werd voorzien via het financieringsdecreet uit 2008. Op die manier is de basisfinanciering van het hoger onderwijs niet gegarandeerd, wat ook bevestigd wordt door de OESO. Voldoende investeringen zijn nochtans cruciaal om de kwaliteit ervan te blijven garanderen, aldus de Vlor.

Minister, in verband met de aanbevelingen van het OESO-rapport en de verdere reflectie over een aangepast financieringsmechanisme voor ons hoger onderwijs, vindt de Vlor het de moeite om het effect van 'open end'-financiering, de impact en meerwaarde van de sturende parameters in het financieringssysteem, en de mogelijkheden tot het uitwerken van een fijnmazig systeem voor studiebeurzen, grondig te verkennen en te analyseren.

De Vlor is sceptischer wat betreft het voorstel om een systeem van instellings-akkoorden in te voeren, waarbij elke instelling wordt gevraagd om enkele cruciale ontwikkelingsdoelstellingen voor een periode van vier of vijf jaar te formuleren waarop ze beoordeeld moet worden. De Vlor ziet daar geen nood toe, en ziet ook nadelen. Volgens hen zou een dergelijk systeem leiden tot een verhoging van de verantwoordingsdruk en een bedreiging van de ruimte die hogeronderwijsinstellingen van de overheid momenteel krijgen binnen het vastgelegde globale kader.

De Vlor concludeert dat een financieringsmechanisme in elk geval transparant, billijk, eenvoudig en zo objectief mogelijk moet zijn en pleit voor een lumpsum-benadering met respect voor de autonomie van de instellingen. Het financieringsmechanisme moet ook stabiliteit genereren, zelfs in een overgangperiode tussen verschillende mechanismes in. Om dat te kunnen garanderen, is er nood aan een degelijke visieontwikkeling.

Minister, hoe evalueert u globaal gezien de commentaar en de kanttekeningen van de Vlor bij dit OESO-rapport?

Welke conclusies uit dit advies neemt u mee naar verdere besprekingen inzake de financiering en rationalisering van het hoger onderwijs?

Wat zijn de volgende stappen binnen dit proces? Zijn er eventuele kleine bijstellingen binnen het huidige systeem die u wilt doorvoeren?

Zoals de Vlor ook stelt, doet het OESO-rapport wel enkele interessante voorstellen richting een nieuwe financiering, ingegeven door voorbeelden uit het buitenland. Maar hier zit je met het feit dat elk systeem haar eigen historiek en evenwichten kent, die niet een-op-een te vertalen zijn naar de Vlaamse context. Minister, zult u enkele voorstellen uit het OESO-advies meenemen en aftoetsen in het kader van

een concreet onderwijsbeleidsonderzoek? Zo ja, over welke voorstellen gaat dat dan?

Een cruciaal punt inzake het ontwikkelen van een degelijke visie en een bijpassend financieringsmechanisme is natuurlijk een draagvlak. In hoeverre bent u al bezig met op dit vlak perspectieven te creëren binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA)?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega Laeremans, ik kom nog even terug op uw vraag om uitleg van daarnet. In uw tweede repliek had u het over de communicatie van Onderwijs Vlaanderen rond zindelijkheid. Ik ga even de ratio schetsen: op de website wordt altijd geanticipeerd op veelgestelde vragen. En een van de discussies bij de instapmomenten in het kleuteronderwijs is dikwijls een conflict tussen school en ouders, waarbij sommige scholen zeggen dat die zindelijkheid een verplichting is. Maar wettelijk is het dat niet. Naar waarheid staat daarom die boodschap online. Maar we zullen kijken hoe we het anders kunnen formuleren. Maar dat is gewoon de ratio, waarbij we anticiperen op veelgestelde vragen.

Dan kom ik tot mijn antwoord op deze vraag. Het Vlor-advies naar aanleiding van de OESO-review is wel stevig onderbouwd. Daarvan kunnen de overwegingen zeker meegenomen worden in toekomstige denkoefeningen rond de financiering van het hoger onderwijs. Zij geven mee dat een financieringssysteem transparant, billijk, eenvoudig en objectief moet zijn, en dat ook de autonomie van de instellingen steeds centraal moet staan.

Het is wel belangrijk om te onderkennen dat het huidige financieringssysteem wel zorgt voor een zekere financiële stabiliteit voor de hogeronderwijsinstellingen, en dat men dat dan vanzelfsprekend ook wel in grote mate wil behouden. Een aanpassing, een nieuw model, is niet bepaald eenvoudig, zeker niet wanneer dat winnaars oplevert en bijgevolg ook verliezers. We zien dat keer op keer, dus het is wel van belang dat er niet over één nacht ijs wordt gegaan, en dat grondig onderzoek aan de basis ligt van een herziening van die financiering.

Maar ondertussen hebben we dat vervat in de opdracht rond de 'spending review'. Dat zit bij de begroting dus eigenlijk echt als een doelstelling. Want elk beleidsdomein mocht dan in het kader van die spending review één thema naar voren schuiven. Ik heb dat gedaan wat Onderwijs betreft, op het vlak van de financiering van het hoger onderwijs. Daar zit dan ook de regie. Ik ga mij op dit moment dan ook niet uitspreken over welke conclusies we uit dat Vlor-advies al dan niet kunnen meenemen. Pas als de resultaten van de spending review bekend zijn kan er worden bekeken wat de mogelijke aanpassingsvoorstellen zijn.

U gaat nu natuurlijk vragen wat de timing is van die spending review. Dat kan ik niet zeggen. Het zit ook niet bij mij; die regie is volledig in handen van de collega van Begroting. Daar is men nu alleszins bezig met de voorbereiding van dat onderzoek.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord.

Ik begrijp uiteraard dat het niet evident is om de financiering van ons hoger onderwijs op een-twee-drie te hervormen. Daarvoor is het uiteraard ook te complex. Maar vroeg of laat zullen er uiteraard stappen moeten worden gezet. Ons hoger onderwijs is ondergefinancierd, en op langere termijn kan dat niet blijven duren.

Het is hier in het verleden al eens gezegd: vanuit onze fractie zijn wij alleszins voorstander van een volledige herevaluatie. Een grondige analyse is noodzakelijk

om te zien welke parameters doorslaggevend moeten zijn. Wat moet meer gewicht krijgen: is dat het aantal ingeschreven studenten, het aantal studenten die een diploma hebben behaald, of het aantal studenten die hun diploma halen binnen een modeltraject? Moeten de hogeronderwijsinstellingen diplomafabriekjes zijn of niet? Ik denk alleszins van niet.

Misschien moet er ook eens gekeken worden naar het nut van sommige opleidingen. Zijn die allemaal even relevant voor onze samenleving? Heilige huisjes zouden bij een herevaluatie geen taboe mogen zijn. Moet in een studentenstad bijvoorbeeld dezelfde opleiding in verschillende hogeronderwijsinstellingen aangeboden worden? Kan dat niet allemaal efficiënter?

Er moet op termijn alleszins een stelsel opgezet worden dat vooral de onderwijskwaliteit ten goede komt. Ik heb in deze commissie ook al meermaals verwezen naar de instroom van studenten. Daar moet er ook meer waakzaamheid aan de dag gelegd worden. Hogeronderwijsinstellingen spenderen nu ook al heel wat geld aan marketing, om zoveel mogelijk eerstejaarsstudenten te lokken, want zolang in het eerste jaar met de huidige inputfinanciering wordt gewerkt, is het voor de instellingen niet echt interessant om kandidaat-studenten te weren. En dan doel ik op studenten die een bepaalde opleiding bijvoorbeeld niet aankunnen.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. De OESO beveelt aan om ook te bekijken hoe de informatie van de totale kost van een studie in het hoger onderwijs transparanter kan worden gecommuniceerd richting de hogeronderwijsinstellingen. Hoe kijkt u daarnaar, minister, en hoe kan dat inderdaad transparanter gemaakt worden? Bedankt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het is een interessante vraag rond de financiering van het hoger onderwijs. Gisteren hadden we het nog over de dalende wiskundeprestaties, en dan maak ik mij zorgen over wie dat systeem in de toekomst nog zal kunnen volgen. Het is de betere Excelsheet die je daar ziet.

Maar ten gronde hebben we in de vorige legislatuur eigenlijk een beschrijving gekregen. Minister Crevits heeft een beschrijving gemaakt van het hele systeem, van alle factoren die daarin spelen, en van alle evenwichten die daarin spelen. En wat u zegt, minister, is juist. Ik hoor veel instellingen vragen om hun meer te geven, en dan stel ik mij altijd de vraag aan wie we dan minder moeten geven. Dan kom je in een stiltegebied terecht. Dan hoor je allerlei geluiden die je nog nooit had gehoord, maar je hoort dan zeker en vast niet waar het wat minder moet zijn. Dat is een eerste vaststelling.

Een tweede vaststelling is dat ook bij de coëfficiënten die gebruikt worden in de instellingen hoger onderwijs – die 1,6, 1,4 en 1,2 – hetzelfde gegeven speelt, waarbij dan ook interne allocatiemodellen worden gebruikt om te verschuiven tussen opleidingen binnen de instellingen.

Er is nog een oproep die ik wil doen. We zijn nu gestart met onze viertrapsraket in het hoger onderwijs: het advies van de klassenraad, de oriëntatieproef Columbus, de instapproeven en een snellere heroriëntering. Het lijkt mij wel goed om daar binnen een aantal jaren – dat kunnen we nog niet morgen doen – een evaluatie van te maken: welke instellingen maken daar ernstig werk van en nemen dat op, en wat is daar eventueel de impact van?

Ik geef gewoon nog mee dat de gemiddelde uitgave per student voor een instelling hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap gemiddeld 30 procent boven het gemiddelde van de OESO ligt. En een vraag die ik elk jaar stel is de vraag naar de geldbeleggingen van de universiteiten. Dat zit nu op 2,6 miljard euro. Daar zit ook

onderzoeksgeld en sociaal passief in. Maar ik vond het toch altijd opmerkelijk dat dat stevig stijgt. Dat zijn toch een aantal zaken om in de gaten te houden.

Maar ik denk dat het voornaamste is om die spending review inderdaad verder te bekijken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb daar weinig aan toe te voegen, hoor. Ik ga niet vooruitlopen op die spending review, of nu al bij voorbaat zeggen aan welke knoppen ik zou willen draaien. Het is afwachten wat daaruit zal voortvloeien, maar dan nog is dat een hachelijke onderneming. Want als je een financieringsmodel gaat herzien, dan heb je winnaars, en die zul je misschien niet zo luid horen, maar ook verliezers, en die hoor je dan mogelijk iets meer.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor uw bijkomend antwoord.

Ik begrijp dat wat de financiering van het hoger onderwijs betreft, er zeker geen wonderoplossing bestaat. Het is en blijft heel complex, ik erken dat zeker. Ik kijk dan ook uit naar de verdere stappen die nog zullen worden genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de busbegeleiding bij leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs – 3125 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, we hebben het hier in het parlement in het verleden heel vaak gehad over het busvervoer in het buitengewoon onderwijs en de vaak schrijnende verhalen van kinderen die urenlang op een bus moesten zitten op weg naar school. Nu, gelukkig is er na lang aandringen, onder andere vanuit de oppositie, eindelijk schot in de zaak gekomen. De Vlaamse Regering is met een plan gekomen. Er werden verschillende stappen genomen.

In het begin van het huidig schooljaar werd de eerste 1,8 miljoen euro geïnvesteerd die aangekondigd werd om het probleem op korte termijn aan te pakken. Net voor het kerstreces kondigde de Vlaamse Regering aan dat ze 11 miljoen euro zou vrijmaken voor het huidige schooljaar. 8 miljoen euro zou naar bijkomende vervoersmiddelen gaan. Er werd 3 miljoen euro voorzien voor extra busbegeleiders. Op 3 mei laatstleden kondigde mevrouw Peeters, de Vlaamse minister van Mobiliteit aan dat ze voor volgend schooljaar 26,6 miljoen euro zal vrijmaken met als doel de busritten voor elke leerling onder 90 minuten te brengen.

Dat lijkt me een zeer mooi streven, maar minister, vanuit Onderwijs hebben we vooralsnog niet echt aankondigingen gehoord over extra budget. Pro memoria collega's, de organisatie van het leerlingenvervoer is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het Departement Onderwijs en het Departement Mobiliteit. Het Departement Mobiliteit is verantwoordelijk voor het vervoer op zich, terwijl het Departement Onderwijs verantwoordelijk is voor de regelgeving, de individuele rechten van wie aanspraak kan maken op het gratis collectief vervoer en de busbegeleiding.

Vooraf op het vlak van de busbegeleiding is er toch nog echt een probleem, ten eerste regelgevend. Decretaal is er op dit moment voorzien dat busbegeleiding alleen maar voorzien kan worden voor vervoersmodi met meer dan zeven zitplaatsen, terwijl de noodoplossingen er net in voorzien dat er op maat gewerkt kan worden en dus ook met vervoersmodi met minder dan zeven zitplaatsen, ook voor kinderen die dan wel absoluut nood hebben aan busbegeleiding.

Minister Peeters antwoordde op 10 februari op een vraag van mijn collega Els Robeyns dat er op dit moment, ondanks de vragen, nog altijd geen schot is in de zaak om te kijken of de decretale regels rond busbegeleiding bij vervoersmodi met minder dan zeven zitplaatsen niet losgelaten kunnen worden en aangepast worden zodat er op maat gewerkt kan worden. Ook recent, op 12 mei, zei minister Peeters dat er nog altijd geen decretale aanpassing is gebeurd. Daarnaast – toch ook belangrijk – is het nog altijd onduidelijk welke inspanningen Onderwijs financieel zal doen bovenop de 26,6 miljoen euro vanuit Mobiliteit om te kunnen werken aan busvervoer voor leerlingen uit het buitengewoon onderwijs op maat.

Bijkomend, vanuit Onderwijs – daar hebben we het vroeger al vaker over gehad – zijn er natuurlijk de proefprojecten rond busvervoer, onder andere in Leuven, Roeselare en in Antwerpen om te kijken welke oplossingen het beste werken. Maar het is nog niet altijd duidelijk wat daar nu mee gaat gebeuren, wanneer de conclusies getrokken zullen worden en hoe die verder uitgerold worden.

Minister, bent u ervan op de hoogte dat de onderwijsregelgeving er op dit moment voor zorgt dat het niet mogelijk is om begeleiders te voorzien op vervoersmodi met minder dan zeven zitplaatsen? Erkent u dat dat eigenlijk wel nodig is?

Bent u bereid om de regelgeving aan te passen zodat begeleiding verzekerd is? Dat lijkt ons toch cruciaal om op maat te kunnen werken.

Komen er extra budgetten vanuit Onderwijs voor de busbegeleiding om het vlotte verloop van het leerlingenvervoer te organiseren, bovenop de 26,6 miljoen euro die al toegezegd is vanuit Mobiliteit?

Wat is nu precies de timing van de proefprojecten die vandaag lopen? Wat zal er gebeuren met de proefprojecten zodra die afgerond zijn? Is het de bedoeling om die projecten verder te zetten?

Is er ook een engagement vanuit deze Vlaamse Regering om de best practices die daaruit komen daarna structureel uit te rollen over de rest van Vlaanderen? Dat zal dan ook geld kosten. Wordt er nagedacht over budget daarvoor? Over hoeveel zal dat dan gaan? Hoe zal dat verdeeld worden tussen de departementen Onderwijs en Mobiliteit?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is een mooie gelegenheid om eens een groep van mensen voor het voetlicht te plaatsen die anders een beetje in de schemerzone blijven, dan wel volledig in de schaduw, namelijk de busbegeleiders. Ik heb er heel specifiek aandacht voor gehad in het kader van de cao die we hebben gesloten en de afspraak die we hebben gemaakt om daaromtrent te gaan samenzitten met de sociale partners in de werkgroep busbegeleiding, waarbij we de arbeidsvoorwaarden en het statuut van de busbegeleiders op tafel leggen. Dat vind ik belangrijk, zeker in het kader van de discussie over de problematiek die u aanhaalt. Er is een heel concreet gevolg voor de busbegeleiders, namelijk het extra aantal ritten maar vooral het aantal kortere ritten, wat ervoor zorgt dat die mensen nog minder gaan verdienen. Het zorgt voor een totale versnippering. Hun loon is immers afhankelijk van de ritduur. Hoe korter de rit, hoe minder zij verlonnd worden. Dat heeft de facto een onbedoeld pervers effect dat we zeker in het kader

daarvan moeten bespreken. Dat is voor mij een nog veel belangrijker probleem dan wat u aanhaalt.

Heel het systeem kost nu ongeveer 130 miljoen euro, waarbij wij vanuit Onderwijs 30 miljoen euro voorzien voor busbegeleiding. Het gewone budget vanuit Mobiliteit is 70 miljoen euro, en met nog eens 26,5 miljoen euro erbij, zitten we op ongeveer 130 miljoen euro. Dat is gigantisch veel geld, en dat voor de verderzetting van het beleid, dat de doelstelling heeft om leerlingen niet langer dan 90 minuten op de bus te laten zitten. Meer bussen betekent ook nood aan meer busbegeleiders. Dat betekent inderdaad dat er bijkomend budget nodig is, zoals we dat eerder hebben vrijgemaakt voor die extra busbegeleiders.

Ik kom tot de concrete vraag over busbegeleiding voor voertuigen met minder dan zeven zitplaatsen, in het kader van een systeem dat al 130 miljoen euro kost. Je zou dan ook nog eens busbegeleiding gaan invoeren voor minder dan zeven personen.

Een: er is opnieuw de consequentie aangaande de versnippering en dus de ingreep op het loon van die busbegeleiders, voor zover we ze nog gaan vinden natuurlijk.

Twee: het pilootproject leert ons dat een busbegeleider op kleine voertuigen niet echt nodig is want bij de toekenning van de ritten kiest men ook de profielen voor de chauffeurs. Men kijkt naar chauffeurs met wat pedagogische vaardigheden. Men groepeerde leerlingen op basis van hun individuele noden. Men zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen onderling wat compatibel zijn. We hebben geleerd uit Antwerpen bijvoorbeeld dat als je dat zo plant, dat wel behapbaar is.

Drie: je moet een beetje consequent zijn. Als je van oordeel bent dat een begeleider nodig is voor 1 of 2 kinderen, dus minder dan 7, dan ga je al snel de discussie openen of een begeleider voor pakweg 20 of 25 kinderen op een bus wel voldoende is. Als je een begeleider voor 1 of 2 kinderen voorziet, dan klopt het niet dat je 1 begeleider voor 20 of 25 kinderen zou voorzien. Dat maakt dat ik nogal terughoudend ben om die regelgeving aan te passen. Ik denk dat een goede planning een veel efficiëntere oplossing kan betekenen. Het pilootproject bewijst ook dat het kan.

Het pilootproject loopt eind juni af. De evaluatie kan worden gebruikt om mee te nemen in de conceptnota van minister Peeters. In afwachting van die conceptnota heb ik zelf niet stilgezeten. U zult kunnen zien dat in het inhoudelijk verzameldecreet, dat hier volgende week op de agenda staat, we een regeling voorzien voor de pilootregio's Leuven, Antwerpen en Midwest. Als u dat goedkeurt – misschien u niet maar de weldenkenden (*Gelach. Opmerkingen*) – zullen de goede praktijken die ze hebben gestalte gegeven in de proefperiode kunnen worden verdergezet tot er een nieuwe, Vlaanderenbrede regeling van kracht zal zijn. Het is niet de bedoeling dat de pilootregio's in afwachting daarvan stappen achteruit zouden zetten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik hoop toch dat we het erover eens zijn dat het een bijzonder nobel streven is en ook gewoon noodzakelijk dat we kinderen met een beperking, een van de meest kwetsbare groepen in ons onderwijs, niet meer dan negentig minuten op een bus laten zitten. Het feit dat dat inderdaad een bijna pervers effect heeft voor de busbegeleiders is vooral een probleem dat moet worden aangepakt. Want het kan inderdaad niet de bedoeling zijn dat zij daarvan het slachtoffer worden en daardoor minder gaan verdienen.

Het uitgangspunt van het hele plan dat minister Peeters alvast op tafel heeft gelegd, is dat er zoveel mogelijk maatwerk mogelijk wordt. Dat betekent inderdaad dat er maximaal wordt gepoold waar mogelijk, dat bussen proberen om zoveel

mogelijk kinderen op te pikken binnen dat tijdsbestek van die negentig minuten, maar ook dat er waar nodig kan worden gewerkt met een taxi, met een minibus. En het zal dan wel gaan over een kleine groep leerlingen, maar er wordt gewoon altijd gezocht naar de meest efficiënte manier om alle kinderen binnen die negentig minuten op school te krijgen. En zoals ik zei, gaat dat soms over kleinere vervoersmodi, waarbij er soms kinderen zijn die echt begeleiding nodig hebben.

Goed, ik hoor wat u zegt over het feit dat er dan moet worden gekeken naar chauffeurs die de pedagogische skills hebben om die kinderen te begeleiden. Maar dan nog moet daar natuurlijk budget voor worden voorzien. Mijn punt is dat het natuurlijk niet opgaat dat minister Peeters hier wordt gevraagd om de kastanjes uit het vuur te halen en dat alle extra budget alleen vanuit Mobiliteit komt. Als er extra busbegeleiding nodig is, moet ook Onderwijs zijn duit in het zakje doen. Maar als ik het goed heb begrepen, komt er, bovenop wat er vandaag is voorzien en in tegenstelling tot het budget bij Mobiliteit niets extra voor Onderwijs? Of vergis ik mij?

Ik kom tot mijn tweede punt. Ik vind het goed dat, in afwachting van een bredere conceptnota rond de toekomst van dat hele busvervoer buitengewoon onderwijs, die proefprojecten alvast worden voortgezet. We zullen ook in de commissie Mobiliteit verder opvolgen dat minister Peeters inderdaad rekening houdt met de best practices die uit de proefprojecten komen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Collega Goeman, u kunt het toch niet laten om af en toe een sneer uit te delen daar waar dat eigenlijk toch helemaal niet nodig is. Deze vraagstelling is een maand geleden ook aan bod gekomen in de commissie Mobiliteit. Minister Peeters trekt dit dossier. Zij is dus een beetje het gezicht van dit dossier. Daarom worden er daar ook veel vragen over gesteld. Maar ook toen in die commissie hebt u een sneer gegeven aan de minister van Onderwijs die zou wegduiken achter minister Peeters, terwijl uit het antwoord toch blijkt dat er achterliggend heel wat werk is verzet. Hoort u wat ik zeg, mevrouw Goeman? *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Ja, ik vraag het maar. Want u geeft elke keer dezelfde sneer. Ik hoor de minister zeggen dat er wordt gekeken naar de busbegeleiders, dat er wordt gewerkt aan hun statuut, dat er met de vakbonden in overleg wordt gegaan en dat wordt bekeken welke middelen eventueel nodig zijn om die busbegeleiders een goed statuut en veiligheid van werk te kunnen geven, aangezien de ritten korter worden enzovoort. Er wordt achter de schermen dus heel wat werk verricht. Maar toch kunt u het niet laten om een sneer uit te delen.

Maar, mevrouw Goeman, jullie willen dat er allerlei engagementen worden aangegaan terwijl wij nog altijd geen zicht hebben op die effectieve evaluatie. Minister Peeters heeft in de commissie gezegd dat er op dit ogenblik wordt onderzocht en voorgelegd aan het stakeholdersoverleg en de werkgroepen van de kabinetten wat er uit die evaluatie moet worden meegenomen. Wijzelf hebben daar nog geen zicht op. De minister heeft gezegd dat ze met een conceptnota zal komen waarin al die zaken zullen worden samengevoegd. Er is dus heel wat werk aan de winkel. Dat wordt ook aangepakt. Ik ben dan ook uiteraard blij met de antwoorden van de minister.

Minister, u toont aan dat u betrokken bent in dit dossier. Voor die conceptnota en voor de vormgeving ervan veronderstel ik dat er, naast het gegeven van de busbegeleiders, binnen onderwijs ook nog een aantal andere zaken zijn die u mee zult opvolgen. Ik denk bijvoorbeeld aan het gegeven wie voor wat verantwoordelijk zal zijn bij het uitstippelen van de routes. Ik hoor dat dat nu in sommige regio's door De Lijn gebeurt en in andere regio's door de scholen. Het is belangrijk om in

de conceptnota mee te nemen wie voor wat verantwoordelijk zal zijn en dat die verantwoordelijkheid daarin ook wordt duidelijk gemaakt. Zal dat zo zijn of niet?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Die proefprojecten zijn natuurlijk interessant, maar ik hoor achter de schermen dat daar geen hele grote kostenbesparingen of efficiëntiewinsten van verwacht moeten worden. Zeker in het licht van de stijgende aantallen in het buitengewoon onderwijs, is dat niet meteen te verwachten. Ik zou willen vragen dat we die evaluatie hier in het parlement kunnen bespreken, vooraleer de conceptnota wordt opgesteld. Want het is natuurlijk gemakkelijk als de minister zegt 'ik stel iets voor en iedereen met verstand zal dat goedkeuren'. Iedereen met verstand werkt samen. Ik hoop dat we de mogelijkheid hebben om eventueel bijsturingen te doen. *(Opmerkingen van minister Weyts)*

We vinden het goed dat de ritten verkort zijn, al is er een probleem dat u zelf hebt naar voor geschoven en dat is dat het een minder goede zaak is voor de busbegeleiders, zoals u aanhaalt. Daar waar ze vroeger bijvoorbeeld zes of zeven uur per dag busbegeleider konden zijn, en ook de vergoeding daarvoor krijgen, is het nu in veel gevallen maar vier uur. Dat maakt dat het een veel minder interessante job is geworden. U zegt dat u met hen zult bekijken wat de mogelijkheden zijn. Kunt u al een tipje van de sluier oplichten hoe u dit wilt oplossen, want het lijkt me niet zo heel simpel. De korte ritten maken dat die mensen minder uren werken. Ze kunnen natuurlijk voor bepaalde taken in de school ingeschakeld worden, dat zijn mogelijkheden. Maar het heeft natuurlijk een budgettaire weerslag. Ik zou van u willen weten of u al een tipje van de sluier kunt oplichten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Namens onze fractie wil ik ook onze waardering uitspreken voor de busbegeleiders en aansluiten op een aantal zaken die hier al gezegd zijn. Het is in elk geval duidelijk dat we voor de flexibiliteit die er nodig is om ervoor te zorgen dat leerlingen niet meer dan 90 minuten op de bus moeten zitten, ook met kleinere bussen of kleinere vervoersmodi moeten gaan werken waarvoor de decretale verankering nog niet is voorzien. Wat ons betreft is het echt wel nodig dat er ook een decretale basis is. Ik kijk daar zeker naar uit, al was het maar omdat we die personeelsleden ook de nodige rechtszekerheid moeten geven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De toekenning van extra middelen voor september 2022 – dat gaat over 26 miljoen euro extra – betekent natuurlijk dat we in afgeleide orde getroffen worden vanuit onderwijs en dat wij extra middelen moeten ophoesten voor busbegeleiding. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, vooral als je daaromtrent niet vooraf bent ingelicht. Dat heeft ook wel tot onrust geleid bij zowel de onderwijskoepels als bij de betrokken personeelsleden.

De problematiek van de versnippering ligt momenteel ter bespreking in een werkgroep die we hebben opgericht ten gevolge van cao XII. De sfeer is daar niet bepaald slecht omdat we al enkele beslissingen hebben genomen aangaande zowel de zonale als de niet-zonale busbegeleiders. We hebben gezorgd voor een bestaanszekerheidsvergoeding die wordt opgetrokken voor de volledige zomervakantie, tot 10 euro per dag voor zowel de zonale als de niet-zonale busbegeleiders. Er wordt loonsverhoging toegekend, een verhoging van de eindejaars-toelage en de PlusPas wordt ter beschikking gesteld. Daar is lang over gediscussieerd. Dat is om een signaal te geven aan het onderwijspersoneel dat zij er ook bijhoren. Je hebt de Lerarenkaart. De PlusPas is eigenlijk een alternatief met ook enkele voordelen.

We hebben die financiële maatregelen ingevoerd met het decreet van februari 2022 ter uitvoering van de cao en met een besluit. We gaan een werkgroep busbegeleiding oprichten die de problematiek moet uitklaren met betrekking tot het arbeidscontract van die personeelsleden. Hoe kunnen we dat opwaarderen naar een volwaardig arbeidscontract? Op de agenda staat de stand van zaken van de proefprojecten, inclusief de ontwikkeling van een registratieapp, de aansprakelijkheid en busreglementen, het ter beschikking stellen van een gsm en een verbetering van de loon- en arbeidsvoorwaarden en van het statuut.

De extra middelen die nodig zijn voor busbegeleiding moeten we nog tackelen. We moeten de middelen nog genereren. Het is onrealistisch om dan ook nog eens te gaan zeggen dat we busbegeleiders gaan inzetten voor vervoer van minder dan zeven leerlingen. Dan heb je twee volwassenen in een voertuig voor het transport van twee kinderen, dat is onrealistisch. U moet zich ook afvragen met de verkorte ritten en de impact op het loon van de busbegeleiders of we ze nog gaan vinden. Want ook dat wordt een heel groot knelpuntberoep.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Mevrouw Krekels, u hoeft het niet zo persoonlijk te nemen. Ik doe gewoon mijn job als parlements lid. Er wordt mij een probleem gemeld en dan zie ik het als mijn taak om dat aan te kaarten in de commissie.

Minister Peeters trekt dit dossier en ik ben blij dat zij in afwachting van die conceptnota zoekt naar heel concrete oplossingen om ervoor te zorgen dat kinderen niet meer dan 90 minuten op de bus te zitten. Er is wat ons betreft na al die jaren geen tijd meer te verliezen. Het heeft al lang genoeg geduurd. Ze kaart zelf aan dat, als het de ambitie is om te gaan naar maatwerk, er een probleem is met de regelgeving rond busbegeleiders omdat men, in de uitzonderlijke gevallen dat het nodig is, niet onder die zeven kan gaan. Zij vraagt om dat aan te passen. Dat is een vraag die wij steunen. Daar zal een prijskaartje aan vasthangen, maar aangezien het gaat over een gedeelde verantwoordelijkheid, lijkt het mij niet meer dan logisch dat onderwijs daar ook zijn verantwoordelijkheid in neemt. Ik hoor dat dit voorlopig nog ter discussie staat. Dat is dan weer een dossier waar nog een hartig woordje over zal moeten worden gepreut in de Vlaamse Regering.

Wij steunen minister Peeters en we hopen in het belang van al die kinderen dat er snel een oplossing uit de bus komt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nodige investeringen vanuit het onderwijs in cultuureducatie – 3127 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Sinds het actieplan 'Onderwijs en Cultuur: samen voor nog meer en beter II' uit 2018, hebben we de indruk dat het op beleidsvlak toch wel erg stil blijft rond cultuureducatie. Nochtans is het een dynamisch veld dat opereert op het snijvlak van twee belangrijke beleidsdomeinen: Onderwijs en Cultuur. Ook is 'cultureel bewustzijn en culturele expressie' sinds kort een sleutelcompetentie in het secundair onderwijs. Dat juichen we toe, want het onderwijs heeft een sleutelrol te vervullen als het gaat om kunst- en cultuureducatie tot bij elk kind en elke jongere te brengen.

Bij cultuureducatie op school denken we spontaan aan de vele culturele activiteiten waar leerlingen tijdens het schooljaar aan kunnen deelnemen: schoolvoorstellingen, dynamoPROJECTEN, Kunstkuur ... Hiervoor werken onze onderwijsinstellingen samen met culturele partners. Zonder die partners is er geen aanbod en zijn er geen projecten.

De culturele organisaties leveren ongelooflijk werk, met de schaarse middelen die ze krijgen. Ik geef enkele voorbeelden. Een organisatie als Kopergieterij bouwde een netwerk uit van meer dan 270 scholen en ontvangt jaarlijks meer dan 25.000 kinderen en jongeren. MUS-E, actief in het Brusselse, bereikt jaarlijks meer dan 3000 leerlingen en werkt samen met zowat 40 Nederlandstalige scholen. 4Hoog, dat zich richt op de allerjongsten, speelt meer dan 300 schoolvoorstellingen per jaar en laat zo meer dan 40.000 kleuters in contact komen met theater. Musica betreft ongeveer 12.000 leerlingen en om en bij de 650 leerkrachten per jaar bij hun werking, en bouwt ook een opensourceaanbod uit. Ultima Thule, Zuidpool ... we kunnen nog even doorgaan.

Al deze organisaties leveren fantastisch werk en zijn een onmisbare partner voor het onderwijs wat betreft cultuureducatie en -participatie op school. Ook maken ze hun aanbod zo laagdrempelig mogelijk, door het aantal kinderen per voorstelling beperkt te houden, voor een optimaal contact tussen kind en publiek, en door de uitkoopsommen voor kinder- en jeugdvoorstellingen zo laag mogelijk te houden en de ticketprijs voor scholen sterk te reduceren. We weten allemaal dat er een maximumfactuur is, en dat anders die cultuureducatie zeker in het gedrang komt. Daarnaast zetten ze in op lesmappen, voorbereidende tools ... Kortom, ze leveren heel wat inspanningen om een rijk en kwaliteitsvol cultuureducatief aanbod te vrijwaren.

Maar sinds kort staat het voortbestaan van deze organisaties onder druk. Vele onder hen dreigen hun werkingssubsidies te verliezen, en zullen daardoor noodgedwongen de boeken moeten sluiten of fors moeten snijden in hun cultuureducatieve aanbod.

Als deze organisaties wegvallen, dan betekent dat voor vele onderwijsinstellingen cruciale partners die wegvallen voor het realiseren van een kwalitatief cultuureducatief aanbod. Als deze organisaties ophouden te bestaan, betekent dat niet alleen een verlies voor het Vlaamse culturele landschap, het betekent ook dat duizenden jongeren in Vlaanderen in de toekomst waardevolle kansen ontnomen worden om zich cultureel en artistiek te ontplooiën.

Minister, daarom hebben wij de volgende vragen.

Erkent u het belang van deze organisaties voor het cultuureducatieve landschap in ons onderwijs?

Hoe zult u ervoor zorgen dat kwalitatief cultuureducatief aanbod voor alle kleuters, kinderen en jongeren in Vlaanderen gewaarborgd blijft? Voor velen onder hen is het cultuureducatieve aanbod dat via het onderwijs wordt aangereikt, hun eerste, en vaak ook enige, cultuurbeleving.

Bent u bereid om vanuit het onderwijs meer en structureel te investeren in cultuureducatie? Hoe zou u dat concreet willen uitwerken?

Welke stappen zult u ondernemen, samen met uw collega-minister van Cultuur, om cultuureducatie de waardering te bieden die het verdient, en te garanderen dat de organisaties hun belangrijke rol op het vlak van cultuureducatie kunnen blijven vervullen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U vermeldt enkele spelers uit het culturele veld maar dit veld is bijzonder divers. Er zijn er wel meer en er zijn er ook nieuwe die hun opwachting maken. We hebben een enorm cultureel aanbod in Vlaanderen en daar mogen we gerust trots op zijn. Je kunt als school op bezoek gaan bij het cultureel centrum om de hoek of bij meer gespecialiseerde organisaties. Met uw vraag polst u natuurlijk naar de nakende beslissing over de meerjarige werkingsubsidies in het kader van het Kunstendecreet, onder de bevoegdheid van minister-president Jambon. Ik begrijp dat dit telkens zorgt voor enige nervositeit in de sector. Die beslissingen worden genomen op grond van adviezen van de beoordelingscommissie. Er zijn organisaties met een negatief advies, anderen met een positief advies. Eind deze maand zal de Vlaamse Regering definitief beslissen over de toekenning van de subsidies voor de periode 2023-2027. Maar dat initiatief berust bij mijn collega. Ik heb alle vertrouwen in zijn oordeel.

U zegt dat het rond cultuureducatie stil blijft op beleidsvlak. Dat wil ik toch sterk ontkennen. Daarnet hadden wij het heel uitvoerig over het Leesoffensief en over de samenwerking tussen de beleidsdomeinen Onderwijs, Cultuur en Welzijn. Dat vertrekt vanuit gedetecteerde onderwijsnoden, maar het wordt aangepakt vanuit brede maatschappelijke acties over beleidsdomeinen heen.

Zoals u wel terecht aangeeft, hebben we de eindtermen 'cultureel bewustzijn en expressie' in het secundair onderwijs verankerd. Vanuit mijn onderwijsbevoegdheid geef ik zelf ook scholen een duwtje in de rug om die te realiseren. Via dynamo-OPWEG op cultuurkuur.be kunnen scholen gratis met De Lijn naar culturele bestemmingen. Binnenkort hebben we op die manier 1 miljoen leerlingen tot bij de bibliotheek, het theater en het museum gebracht. Via dynamoPROJECT en Kunstkuur ondersteun ik ook scholen om ervoor te zorgen dat het cultureel aanbod beter gecombineerd wordt met het lesgebeuren. Kunstkuur biedt vanaf september 2022 opnieuw aan 85 scholen de kans om structureel samen te werken met een academie gedurende 3 jaar. Er zullen op dat moment 269 samenwerkingen lopen. Het is wel zo dat wij ook vanuit onderwijs voor cultuur serieuze inspanningen leveren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik ben toch niet alleen met het gevoel dat leeft op het veld en bij actiegroepen, dat er minder ruimte is voor cultuur in het onderwijs. Er valt nog over de discussiëren of dat komt door de leerplannen maar er zijn minder uren. Cultuur wordt in één groot vak gebundeld. Dat is u ongetwijfeld niet ontgaan, minister en voorzitter. Jullie trekken allebei jullie ogen op maar ik kan u de linken doorsturen van de actiegroepen van leerkrachten cultuur die zich een tijdje geleden geroerd hebben. De discussie was toen of de oorzaak de eindtermen of de leerplannen waren. Maar dat doet er niet toe. Er is ongerustheid dat cultuur minder aan bod komt in het onderwijs.

Dan zijn er ook wel de besparingen geweest, op projecten zoals dynamoPROJECT. Er is de maximumfactuur, die het moeilijker maakt om heel veel te doen. Ik ben niet tegen een maximumfactuur maar dat zet ook een druk op de externe activiteiten. Wij zijn het er allen over eens dat leerkrachten dat niet allemaal zelf moeten doen. Cultuur is bij uitstek een van de manieren waarop je kunt samenwerken met andere spelers. Zo kun je je als leraar bezighouden met je kerntaak en er toch voor zorgen dat er voldoende aanbod is. Daarover zijn wij het eens. Maar er is altijd het gevoel en de klacht van Cultuur geweest dat zij met een heel klein budget verantwoordelijk zijn geweest voor het aanbieden van extra initiatieven en voor de culturele educatie. Onderwijs heeft nochtans een veel groter budget en heeft toch heel weinig verantwoordelijkheid voor cultuureducatie.

Vandaar mijn vraag, nu er nog extra bespaard wordt vanuit Cultuur op heel wat organisaties die heel veel voor cultuureducatie doen. Minister, er is grote

ongerustheid in het veld, wetende dat er organisaties zullen zijn die niet langer gesubsidieerd zullen worden. Zit er in die selectie een bepaalde lijn? In Gent is men bijvoorbeeld heel ongerust omdat daar net veel van die organisaties met een werking voor kinderen en jongeren vrezend niet meer gesubsidieerd te zullen worden. Dat verschaart zowel het onderwijs als de cultuur. Dan vrees ik echt voor het aanbod van cultuureducatie voor onze scholen. Als blijkt dat daar grote gaten vallen omdat er subsidies wegvallen, bent u dan bereid om vanuit Onderwijs een extra inspanning te doen voor cultuureducatie? Daarmee zou u een stuk tegemoet kunnen komen aan de vragen en noden die er zijn. Die verantwoordelijkheid heeft Onderwijs al altijd heel weinig opgenomen en heeft ze doorgeschoven naar Cultuur. Nochtans heeft Cultuur slechts heel beperkte budgetten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ooit was er Anne Bamford, die een onderzoek deed naar de cultuureducatie in het Vlaamse onderwijs. Ze gaf aan dat daar toch wel wat werk was. Ik denk dat dat in 2007 was. Op die basis hebben we het decreet deeltijds kunstonderwijs (dko) gestoeld. We hebben daar ingeschreven dat het deeltijds kunstonderwijs ook een taak heeft om binnen het leerplichtonderwijs cultuur en kunsteneducatie te kunnen ondersteunen. Het deeltijds kunstonderwijs is vaak de enige professionele speler in een gemeente of een stad die met kunst of cultuur bezig is.

Minister, de voorbije dagen heb ik me een paar keer de vraag gesteld of die zestien sleutelcompetenties wel nog altijd gelijkwaardig zijn. Gisteren had u het in de plenaire over Nederlands en wiskunde, en – misschien was het een slip of the tongue, ik weet het niet – ‘de rest nemen we er dan maar bij’, zei u. Dat is toch wel iets dat op het veld hard is aangekomen, zeker bij de mensen die bezig zijn met kunst- en cultuureducatie, maar ook zwemmen en al de rest. Misschien moeten we dat toch nog even duidelijk stellen: zijn die zestien sleutelcompetenties nog gelijkwaardig?

Collega's, nu we toch bezig zijn met cultuureducatie sluit ik graag af met een gedicht van Stijn De Paepe. Hij zegt:

*Lees kinderen vandaag
gedichten voor
en fluister zachtjes
verzen in hun oor.*

*De tijd is rijp,
dus bloemlees en begin.
Niet alles wat geen nut heeft,
heeft geen zin.*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we kwalitatieve en professionele cultuureducatie heel belangrijk vinden voor onze kinderen. Daar is geen discussie over. De vorige keer dat dit onderwerp in de commissie ter sprake kwam, minister, zei u dat er zeker voldoende werkingsmiddelen zijn, maar dat ze vanwege de coronaperiode niet werden aangesproken. U somde toen ook een hele actieagenda op, over hoe de subsidiekanalen benut konden worden.

Mijn vraag: is er ondertussen een compensatiebeweging op gang gekomen, nu we het jaar coronagewijs toch goed zijn doorgekomen? Op welk niveau zit dat dan? Hoe evalueert u de actieagenda die u hiervoor uittekende?

In het kader van wat u zei over Kunstkuur wil ik daar toch ook nog even de nadruk op leggen, omdat ik denk dat die Kunstkuur binnen het onderwijs een heel sterke pijler is in het aanbieden van cultuur, en het dko is daar de trekker van. Het dko maakt ook die dossiers op, en doet dat op basis van wat de scholen wensen. Er is een wisselcommunicatie, en op basis daarvan wordt er een dossier opgemaakt. Ik hoor nu vertellen dat een aantal dossiers niet weerhouden worden omdat ze niet vernieuwend genoeg zouden zijn. Vernieuwend zijn is natuurlijk een relatief begrip, want wat voor de ene school niet meer vernieuwend is, is dat voor de andere school soms nog wel. Ik wil dus gewoon vragen hoe we die parameter moeten begrijpen. Is dat dan een juiste parameter om eventueel een dossier al dan niet te aanvaarden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wilde nog even tussenkomen naar aanleiding van de opmerking van collega Vandromme, want we moeten natuurlijk wel opletten dat we niet alles door elkaar beginnen te gooien.

Ten eerste gingen de debatten gisteren over de peilingsproef aan het einde van het lager onderwijs, voor wiskunde, informatieverwerking en ICT. In het lager onderwijs hebben we in de meeste gevallen één leerkracht die alle leerdomeinen geeft. In 'mens en maatschappij' zit dan alles van cultuur, muzikale opvoeding en dergelijke vervat. Dat zit in die richting. Dat is natuurlijk niet tegengesteld aan het feit dat we ook hebben afgesproken dat wiskunde en Nederlands belangrijke bouwstenen zijn in het basisonderwijs. Wil dat zeggen dat al de rest niet belangrijk is? Neen. Ik heb gisteren een voorbeeld gegeven, en ik zal het hier nog eens geven. Als je rond wetenschap en techniek, en ook rond mens en maatschappij teksten met je leerlingen wilt lezen, dan is begrijpend lezen wel de basis. Anders kom je daar niet toe. De zestien sleutelcompetenties, dat is natuurlijk iets anders. Die hebben we vastgelegd in het licht van de eindtermen van het secundair onderwijs. Dat is iets anders. Daar heb je wel verschillende leerkrachten. En de wijziging in de lessenroosters, dat is de autonomie van de school en de koepels, die leggen wij niet vast.

In kan me wel inbeelden dat daarrond soms wel enige ongerustheid is, en dat er verschuivingen zijn. Maar dat zijn dan ook keuzes die de scholen in vrijheid maken. Als de vraag is om hier in het parlement lessentabellen vast te leggen die elke school moet volgen, dan wil ik daarover spreken. Ik weet niet of we tot een akkoord gaan komen, maar ik wil er wel over spreken. Maar we moeten wel opletten dat we het ene en het andere debat van gisteren niet vermengen.

Dat wilde ik gewoon aanhalen, voorzitter, want anders denk ik dat we op het terrein onrust aan het creëren zijn die niet nodig is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Krekels, na corona komt inderdaad de vraag terug en wordt het opnieuw wat aangetrokken. Wat betreft de parameters: bij een dossier als Kunstkuur zijn er wel wat parameters die gehonoreerd kunnen worden, maar het mag natuurlijk niet de bedoeling zijn dat men gewoon hetzelfde doet als wat men anders doet. Het is echt wel de bedoeling dat men heel projectmatig werkt en dat men ook probeert om de link te leggen naar het lesaanbod om zo een zekere verankering, een zekere connectie te hebben.

Mevrouw Meuleman, ik weet niet op grond waarvan u de impressie hebt dat het aantal uren met betrekking tot cultuur zou afnemen. Wij bepalen de uren niet. Wij bepalen de leerplannen niet. Wij bepalen de eindtermen die we hier met z'n allen goedgekeurd hebben. Vervolgens wordt de vertaalslag daarvan in de praktijk gemaakt door de scholen die zelfs ook geen gebruik hoeven te maken van de

leerplannen die hen aangereikt worden. Zij kunnen ook hun eigen organisatie voor zichzelf voorzien. Maar een van de eindtermen is ook expliciet het cultureel bewustzijn en expressie.

Ja, u twijfelt aan het oordeel dat de Vlaamse Regering uiteindelijk zal geven op grond van die expertencommissies. Dat zijn beoordelingscommissies die onafhankelijke adviezen verlenen. Ongetwijfeld hebben die ook de moeilijke opdracht om keuzes te maken. Dan heb je waarschijnlijk wel een verhaal van winnaars en verliezers. Maar ik zou daarom nog niet gaan zeggen dat we voor diegenen die niet langer worden ondersteund door Cultuur – omdat ze door Cultuur en door de professionele beoordelingen niet boven komen drijven – onderwijsmiddelen moeten gaan inzetten.

We hadden gisteren nog maar het debat waar gezegd werd om te focussen op de essentie. Dat ontaardde dan ten dele in een discussie waar sommigen een pleidooi hielden voor het inzetten van onderwijsmiddelen voor warme maaltijden. Daar was mijn standpunt duidelijk. Hetzelfde geldt dan toch als we onderwijsmiddelen gaan gebruiken voor het opvissen van cultuur-vzw's die op grond van cultuurexpertise en -adviezen toch niet kwamen bovendrijven? Ook daar wil ik een consequente lijn houden en focussen op de essentie, op de kerntaak, op lesgeven, en als het even kan heel specifiek in het basisonderwijs ook op Nederlands en wiskunde. Ik denk dat we de onderwijsmiddelen toch prioritair moeten inzetten op onderwijs. Je moet toch een beetje consequent zijn. We gaan niet de ene dag zeggen dat we inderdaad meer moeten focussen op de essentie, om dan een dag later te zeggen dat we die onderwijsmiddelen ook gaan inzetten voor allerlei andere dingen. Als je onderwijsmiddelen voor andere zaken inzet, dan gaat dat ten koste van de essentie, en ook ten koste van de kerntaak en de focus die we vooropstellen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dat is niet noodzakelijk zo. Je kunt je onderwijsmiddelen ook verhogen en meer investeren in onderwijs omdat het inderdaad de kerntaak is om met wiskunde en taal bezig te zijn. Maar de andere zaken, zoals cultuureducatie, zijn voor mijn fractie geen bijkomstigheid, zoals u dat hebt genoemd. Voor ons is dat ook echt een essentiële taak van Onderwijs en Cultuur om dat samen op te nemen.

Wat is er gebeurd? Enerzijds hebben we deze subsidieronde, die een ongewenst effect zou kunnen hebben want er zijn verschillende commissies geweest en er zijn aparte beoordelingen gebeurd. Minister, er is een reeks van organisaties die positief beoordeeld is, maar positief buiten budget. Als nu blijkt dat bepaalde grotere organisaties zullen opgevist worden, kan er een ongewenst effect van de huidige cultuursubsidieronde zijn, dat heel wat organisaties die bezig zijn met kinder- en jongerentheater, met voorstellingen en met cultuureducatie, ertussenuit vallen. Dat zou absoluut geen goede zaak zijn. Dat zou echt een verschraling van het landschap op het vlak van cultuureducatie betekenen. Dat voor wat deze concrete vraag en de aanleiding van deze vraag betreft.

Maar diepgaander is dat al langer een discussie tussen het departement Onderwijs en het departement Cultuur. Het departement Cultuur vindt al veel langer dat het onverantwoord is om hen met alle verantwoordelijkheid op het vlak van cultuureducatie te gaan opzadelen als het gaat over de samenwerking tussen Onderwijs en Cultuur, als het gaat over de projecten binnen cultuur, die eigenlijk dienen om het onderwijs te gaan verrijken. Zij vinden het onverantwoord dat zij dat allemaal moeten betalen, want zij hebben een klein budget en kleine enveloppen.

Het is dus unfair om hen daarvoor te laten opdraaien. Het is een dieper fundamenteel probleem dat ik hier absoluut wilde aankaarten. Onze visie daarbij is dat het logisch lijkt dat ook Onderwijs een stukje bijdraagt aan het verrijken van ons

onderwijs via cultuur en cultuureducatieve projecten, en dat Onderwijs daar een grote verantwoordelijkheid in zou kunnen opnemen. Ik heb goed begrepen dat u absoluut niet bereid bent om dat te doen. Dat is duidelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.